

Βρυξέλλες, 24 Ιουνίου 2026
(OR. en)

10464/26

Διοργανικός φάκελος:
2025/0543(COD)

RECH 278
COMPET 761
IND 409
MI 625
EDUC 267
TELECOM 311
ENER 392
ENV 719
CLIMA 325
AGRI 492
TRANS 415
SAN 474
BIOTECH 78
CADREFIN 288
CODEC 1162

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΗΜΕΙΟΥ «Α»

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Συμβούλιο

Θέμα: Δέσμη μέτρων «Ορίζων Ευρώπη»: Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας 2028-2034
Πρόγραμμα-πλαίσιο και κανόνες συμμετοχής και διάδοσής του
- Μερική γενική προσέγγιση

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες αναθεωρημένο κείμενο της Προεδρίας.

Όλα τα ποσά δημοσιονομικής αναφοράς εκκρεμούν εν αναμονή της ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

Οι διατάξεις εντός αγκυλών εξαιρούνται από τη μερική γενική προσέγγιση.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034, τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 173 παράγραφος 3, το άρθρο 182 παράγραφος 1, το άρθρο 183, το άρθρο 188 δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 322 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών²,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου (1),

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

¹ ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

² ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στόχος της Ένωσης είναι να ενισχύσει την επιστημονική και τεχνολογική βάση της με την ενδυνάμωση του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας (EXE) στον οποίο οι ερευνητές, οι επιστημονικές γνώσεις και η τεχνολογία κυκλοφορούν ελεύθερα, να διευκολύνει την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητάς της, συμπεριλαμβανομένης της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της, και, παράλληλα, να προωθήσει όλες τις δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας (E&K) για την υλοποίηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων και δεσμεύσεων της Ένωσης, οι οποίες αποσκοπούν μακροπρόθεσμα στην προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της Ένωσης και της ευημερίας των λαών της. Στο πλαίσιο αυτό, η περαιτέρω ανάπτυξη του EXE θα πρέπει να συμβάλει στην αποτελεσματική υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας της γνώσης, της έρευνας και της καινοτομίας ως «πέμπτης ελευθερίας» της Ένωσης.
- (2) Για την επίτευξη επιστημονικού, τεχνολογικού, οικονομικού, περιβαλλοντικού και κοινωνικού αντικτύπου και για τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας των επενδύσεων της Ένωσης στην E&K, η Ένωση θα πρέπει να επενδύσει στην έρευνα και την καινοτομία μέσω του προγράμματος-πλαίσιου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034 (στο εξής: πρόγραμμα), το οποίο θα πρέπει να ενισχύει την επιστημονική και τεχνολογική υπεροχή και αριστεία, την ανταγωνιστικότητα, την ανθεκτικότητα και την κυριαρχία, τη βιωσιμότητα και την κοινωνική συνοχή.
- (2α) Το πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει τη δημιουργία, την καλύτερη διάδοση και τη μεταφορά άριστων γνώσεων, καινοτομίας και τεχνολογιών στην Ένωση, να προωθεί ερευνητικές σταδιοδρομίες, να προσελκύει και να διατηρεί ταλέντα σε όλα τα επίπεδα και να συμβάλλει στην πλήρη συμμετοχή της δεξαμενής ταλέντων της Ένωσης, να διευκολύνει τους συνεργατικούς δεσμούς και να ενισχύει τον αντίκτυπο της E&K στην ανάπτυξη, την υποστήριξη και την εφαρμογή των πολιτικών της Ένωσης, να στηρίζει και να ενισχύει την υιοθέτηση και την ανάπτυξη καινοτόμων και βιώσιμων λύσεων στην Ένωση και να αντιμετωπίζει ευρωπαϊκές και παγκόσμιες προκλήσεις, σε συνέργεια με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίδεται στις συγκεκριμένες ανάγκες που προκύπτουν λόγω γεωπολιτικών προκλήσεων.
- (3) [Το πρόγραμμα θα πρέπει να είναι στενά συνδεδεμένο με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX]* του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας]³, με την τοποθέτηση της έρευνας και της καινοτομίας στο επίκεντρο της οικονομικής και επενδυτικής στρατηγικής της Ένωσης.]

³ EE C [...], [...], σ. [...]

- (4) Επιπλέον, η Ένωση θα πρέπει να επιδιώκει την εξάλειψη των ανισοτήτων και την προαγωγή της διαφορετικότητας, της συμπερίληψης και της ισότητας των φύλων, καθώς και την καταπολέμηση των διακρίσεων σύμφωνα με το άρθρο 8 και το άρθρο 10 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (4α) Το πρόγραμμα θα πρέπει να προωθεί ενεργά τη χρησιμοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας που χρηματοδοτείται με δημόσια κεφάλαια και των επιστημονικών στοιχείων στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής σε όλα τα επίπεδα, ώστε να προάγονται οι τεκμηριωμένες δημόσιες πολιτικές. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη διασφάλιση ότι οι επιστημονικές γνώσεις είναι προσβάσιμες και χρήσιμες για τους υπευθύνους λήψης αποφάσεων και τους πολίτες.
- (4β) Το πρόγραμμα θα πρέπει να προωθεί την ενσωμάτωση των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών αναζητώντας πτυχές που άπτονται των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών σε όλες τις συνιστώσες και σε όλα τα στάδια προγραμματισμού και μέσω της έγκαιρης παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες στις χρηματοδοτούμενες δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας.
- (5) Σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο οικονομικό, κοινωνικό και γεωπολιτικό περιβάλλον, η πρόσφατη πείρα κατέδειξε την ανάγκη για μεγαλύτερη ευελιξία στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και στα σχετικά προγράμματα δαπανών της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτόν, και σύμφωνα με τους στόχους του προγράμματος, η χρηματοδότηση θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις εξελισσόμενες ανάγκες πολιτικής και τις προτεραιότητες της Ένωσης, όπως προσδιορίζονται στα σχετικά έγγραφα που δημοσιεύει η Επιτροπή, στα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, και παράλληλα να εξασφαλίζει επαρκή προβλεψιμότητα για την εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- (6) Οι κανόνες συμμετοχής και διάδοσης του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αξιολόγησης, έχουν ως στόχο την περαιτέρω απλούστευση της πρόσβασης, την ενίσχυση του ανοικτού χαρακτήρα και τη μεγιστοποίηση του αντικτύπου της ενωσιακής χρηματοδότησης. Τα εθνικά σημεία επαφής θα πρέπει να διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην απλούστευση της πρόσβασης και στην ενίσχυση της ανοικτότητας μέσω στοχευμένης επικοινωνίας και διάδοσης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» σε δυνητικούς αιτούντες, συμπεριλαμβανομένων των νεοεισερχόμενων και των νέων ομάδων-στόχων, συμβάλλοντας έτσι στη συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς και στη βελτίωση της ποιότητας των προτάσεων. Η Επιτροπή θα πρέπει να στηρίζει και να συνεργάζεται με το δίκτυο των εθνικών σημείων επαφής για την ενίσχυση της συνέπειας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών σε ολόκληρη την Ένωση.

- (7) Το πρόγραμμα θα πρέπει να συνεισφέρει στην αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων στην Ε&Κ στα κράτη μέλη, ώστε να συμβάλει με τον τρόπο αυτόν στην επίτευξη του στόχου συνολικών επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη που θα αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) της Ένωσης, και στη γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας τόσο εντός της Ένωσης όσο και με τους παγκόσμιους ανταγωνιστές. Οι επενδύσεις των κρατών μελών στην Ε&Κ θα πρέπει να αξιολογούνται με τη βοήθεια του πλαισίου για τον συντονισμό των οικονομικών, δημοσιονομικών, κοινωνικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης εντός της Ένωσης, δηλαδή της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Για την επίτευξη του εν λόγω στόχου θα απαιτηθεί από τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα να συμπληρώσουν το πρόγραμμα με τις δικές τους ενισχυμένες επενδυτικές δράσεις στον τομέα της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας. Η Ένωση έχει σημειώσει σταθερή πρόοδο όσον αφορά την αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη, αλλά υστερεί σε σχέση με άλλες παγκόσμιες ηγετικές δυνάμεις. Στο πλαίσιο του προαναφερθέντος στόχου του 3 %, ο οποίος τέθηκε πριν από περισσότερο από δύο δεκαετίες, αναγνωρίστηκε πόσο σημαντική είναι η έρευνα και η ανάπτυξη ως θεμέλιο μιας κοινωνίας που βασίζεται στη γνώση και ως βασικός μοχλός μακροπρόθεσμης οικονομικής ανάπτυξης, παραγωγικότητας και παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας. Μολονότι ο στόχος λειτούργησε ενθαρρυντικά για διάφορα κράτη μέλη ώστε να θέσουν τους δικούς τους στόχους έντασης έρευνας και ανάπτυξης, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές, καθώς λίγα μόνο κράτη μέλη έχουν επιτύχει ή υπερβεί τις επενδυτικές φιλοδοξίες τους.
- (8) Οι ορισμοί του ΟΟΣΑ σχετικά με τα επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, στην ταξινόμηση των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας ανάλογα με το επίπεδο τεχνολογικής ωριμότητάς τους, την ανάπτυξη προϊόντων και τις δραστηριότητες επίδειξης, καθώς και στον ορισμό των τύπων δράσης που διατίθενται στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Δεν θα πρέπει να χορηγούνται επιχορηγήσεις σε δράσεις των οποίων οι δραστηριότητες υπερβαίνουν το επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας 8.

- (9) Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις αποτελούν βασικό μέσο για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων έρευνας και καινοτομίας της Ένωσης. Οι τομείς που προσφέρονται για ευρωπαϊκές συμπράξεις θα πρέπει να καθοριστούν με βάση τις κατευθύνσεις που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο του Συμβουλίου ή, κατά περίπτωση, από τα συμβουλευτικά όργανα του Συμβουλίου. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν ο κατακερματισμός και οι αλληλεπικαλύψεις, οι ευρωπαϊκές συμπράξεις θα πρέπει να ακολουθούν μια στρατηγική προσέγγιση βάσει χαρτοφυλακίου για την ενίσχυση της συνοχής, τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας και τη βελτιστοποίηση της χρήσης των πόρων της Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό, την επιλογή και την ανάπτυξη του χαρτοφυλακίου της ευρωπαϊκής σύμπραξης και στην εφαρμογή του. Ο προσδιορισμός του χαρτοφυλακίου θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί αρκετά νωρίς έως την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού, ώστε να είναι δυνατή η λήψη εθνικών και περιφερειακών επενδυτικών αποφάσεων. Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις θα πρέπει να βασίζονται σε στρατηγικά θεματολόγια έρευνας και καινοτομίας που αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες της Ένωσης και τις μετουσιώνουν σε συγκεκριμένες δράσεις σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα, ιδίως στο στάδιο των δραστηριοτήτων και οδών διείσδυσης στην αγορά που θα πρέπει να υποστηρίζονται από άλλες πηγές, όπως το ΕΤΑ. Τα έγγραφα σύστασης θα πρέπει να παρέχουν ένα σαφές και νομικά άρτιο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων ρόλων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους, ενώ οι λεπτομερέστερες νομικές και οικονομικές ρυθμίσεις, ιδίως όσον αφορά τις συνεισφορές από εταίρους πλην της Ένωσης, θα πρέπει να καθορίζονται, κατά περίπτωση, σε συμπληρωματικές συμφωνίες.
- (9α) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική, αποδοτική και διαφανής υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος, οι δράσεις στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών συμπράξεων θα πρέπει να υλοποιούνται μέσω ενιαίων διαδικασιών ανάθεσης/χορήγησης/απονομής, συμπεριλαμβανομένων διαδικασιών για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων, την αξιολόγηση, την επιλογή και την παρακολούθηση. Οι ενιαίες διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής θα πρέπει να μειώνουν τον διοικητικό φόρτο και τον κατακερματισμό της εφαρμογής για δικαιούχους και να διευκολύνουν την ολοκληρωμένη παρακολούθηση και τη συλλογή δεδομένων, ενισχύοντας έτσι τη λογοδοσία και αυξάνοντας τη διαφάνεια.
- (9β) Εταίροι πλην της Ένωσης μπορεί να είναι μεταξύ άλλων εταίροι από τον δημόσιο ή/και τον ιδιωτικό τομέα· στις περιπτώσεις που οι εν λόγω συμπράξεις συνάπτονται με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις (π.χ. κλαδικές ενώσεις), τα μέλη των εν λόγω οργανώσεων θα πρέπει επίσης να θεωρούνται εταίροι για τους σκοπούς της ευρωπαϊκής σύμπραξης.

- (9γ) Προκειμένου να διασφαλιστεί μια συνεκτική προσέγγιση κύκλου ζωής για τις ευρωπαϊκές συμπράξεις, κάθε σύμπραξη θα πρέπει να περιλαμβάνει μια εκ των προτέρων στρατηγική εξόδου και μέτρα για τη σταδιακή κατάργηση της χρηματοδότησης που λαμβάνεται από το πρόγραμμα-πλαίσιο. Οι στρατηγικές αυτού του είδους θα πρέπει να παρέχουν μακρόπνοο προβληματισμό σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι στόχοι, οι δραστηριότητες και τα αποτελέσματα της σύμπραξης μπορούν να διατηρηθούν, να μετασχηματιστούν ή να διακοπούν μετά τη λήξη της ενωσιακής στήριξης, διασφαλίζοντας την ομαλή μετάβαση και τη διαφύλαξη των βασικών αποτελεσμάτων, επιτρέποντας παράλληλα την πιθανή συνέχιση των δραστηριοτήτων μέσω άλλων ενωσιακών προγραμμάτων, εθνικής χρηματοδότησης ή ιδιωτικών επενδύσεων.
- (10) [Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις, μεταξύ άλλων με τη μορφή κοινών επιχειρήσεων, λειτουργώντας ως βασικό εργαλείο για την εξασφάλιση της βιομηχανικής συμμετοχής και της πραγματοποίησης σχετικών επενδύσεων στη συνεργατική έρευνα και καινοτομία, θα πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων πολιτικής των σκελών πολιτικής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας και να στηρίζονται από αυτό, όπου απαιτείται, για την εκπλήρωση αυτών των στόχων.]
- (12α) Οι τομείς αποστολών της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή, τον καρκίνο, την αποκατάσταση των ωκεανών, την υγεία του εδάφους και την ανάπτυξη κλιματικά ουδέτερων και έξυπνων πόλεων καθορίστηκαν στον κανονισμό 2021/695, με τη φιλοδοξία να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις θέτοντας σαφείς και χρονικά προσδιορισμένους στόχους. Οι αποστολές της ΕΕ αναμένεται να επιταχύνουν την ανάπτυξη, την κλιμάκωση και την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων και να συμβάλουν στη δημιουργία πρωτοπόρων αγορών για νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Μετά από αρκετά έτη επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία για την ανάπτυξη αναγκαίων ρηξικέλευθων τεχνολογιών, υπηρεσιών, προϊόντων και κοινωνικών καινοτομιών, είναι καιρός να διασφαλιστεί η εφαρμογή και η υιοθέτηση των βέλτιστων λύσεων. Τα σκέλη πολιτικής του ΕΤΑ αποτελούν μοναδική δυνατότητα για τη διασφάλιση της κάλυψης ολόκληρης της αξιακής αλυσίδας και της επίτευξης των στόχων των αποστολών. Ενώ οι εκκρεμείς ανάγκες έρευνας και καινοτομίας θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ενσωματώνονται στα μελλοντικά προγράμματα εργασιών για τη συνεργατική έρευνα και καινοτομία που θα υποστηριχθούν από το παρόν πρόγραμμα έως το 2030, η ενεργός ανάπτυξη σε υψηλότερα επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας θα πρέπει να επιδιωχθεί μέσω των μέσων του ΕΤΑ και άλλων προγραμμάτων της Ένωσης. Η στήριξη για δραστηριότητες Ε&Κ στο πλαίσιο του μηχανισμού για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους εντός του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» θα πρέπει να συνοδεύεται από δράσεις που αποσκοπούν στην εφαρμογή στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων της Ένωσης.

- (13) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ) θα πρέπει να παρέχει ελκυστική και ευέλικτη χρηματοδότηση ώστε να δίνεται η δυνατότητα σε ταλαντούχους και δημιουργικούς μεμονωμένους ερευνητές —με έμφαση σε ερευνητές που βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους— να συμμετέχουν στα πλέον ελπιδοφόρα πεδία της επιστήμης αιχμής σε όλους τους τομείς. Η προσήλωση αυτή στην έρευνα από τη βάση προς την κορυφή, με πρωτοβουλία των ερευνητών, με επιλογή μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας σε ενωσιακό επίπεδο που βασίζεται αποκλειστικά στο κριτήριο της αριστείας και η οποία είναι ανοικτή σε ταλέντα ανεξαρτήτως εθνικότητας ή καταγωγής, είναι θεμελιώδους σημασίας για να ενισχυθεί η Ευρώπη ως κορυφαίο παγκοσμίως κέντρο έρευνας και καινοτομίας και να συνεχίσει να προσελκύει και να διατηρεί τα πιο λαμπρά μυαλά από όλον τον κόσμο. Το ΕΣΕ θα πρέπει να συνεχίσει να αναπτύσσει και να ενισχύει δραστηριότητες προβολής και συνεργασίας για την αύξηση της ορατότητάς του στους καλύτερους ερευνητές εντός της Ένωσης και από τον υπόλοιπο κόσμο.
- (14) Σε μια παγκόσμια οικονομία που βασίζεται στη γνώση, η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα, η επιστημονική και τεχνολογική υπεροχή και η ικανότητα της Ένωσης να αντιμετωπίζει ευρωπαϊκές και παγκόσμιες προκλήσεις θα πρέπει να εξαρτώνται κυρίως από την ικανότητά της να αναπτύσσει, να προσελκύει και να διατηρεί ερευνητικό εργατικό δυναμικό υψηλής ειδίκευσης με διεθνείς διασυνδέσεις, υπό την επιφύλαξη παραμέτρων ασφάλειας, σε ολόκληρη την Ένωση. Οι στρατηγικές επενδύσεις σε άριστους ερευνητές, στην κατάρτιση, την κινητικότητα και τις προοπτικές σταδιοδρομίας τους, εντός και εκτός του ακαδημαϊκού χώρου, είναι απαραίτητες για τη δημιουργία πρόσφορου εδάφους για επιστημονικές ανακαλύψεις που οδηγούν σε καινοτομία, σε οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανθεκτικότητα και σε κοινωνική ευημερία. Σύμφωνα με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Χάρτας του Ερευνητή, οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie (MSCA) συμβάλλουν καθοριστικά στην προώθηση αυτού του στόχου. Το πρόγραμμα θα πρέπει να ενισχύει τους δεσμούς μεταξύ των ερευνητικών οργανισμών, πανεπιστημίων και άλλων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης, και των οικοσυστημάτων καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα. Θα πρέπει να συμβάλλει στην ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και στην ανάπτυξη συνεργειών με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης, στη διάσταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μεταξύ άλλων μέσω των συνασπισμών ευρωπαϊκών πανεπιστημίων και του Erasmus+. Αυτό αναμένεται να στηρίζει την ανάπτυξη ικανοτήτων στον ευρωπαϊκό τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να μπορεί να ανταγωνιστεί τους αντίστοιχους τομείς σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω συνεργασιών, μέσω της καλλιέργειας, της προσέλκυσης και της διατήρησης ταλέντων καθώς και με τη μόχλευση περισσότερων ιδιωτικών επενδύσεων.

- (14α) Οι δράσεις MSCA θα πρέπει να συμβάλλουν στην ελκυστικότητα όλων των κρατών μελών της ΕΕ ως κορυφαίων παγκόσμιων προορισμών για έρευνα και καινοτομία με βάση την αριστεία, διασφαλίζοντας παράλληλα ίση μεταχείριση και συγκρίσιμη ισοτιμία αγοραστικής δύναμης για τους ερευνητές των δράσεων MSCA, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία διεξάγουν την έρευνά τους. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να καθοριστούν αναλόγως απλουστευμένες επιλογές κόστους για την υλοποίηση των δράσεων MSCA. Οι διορθωτικοί συντελεστές ανά χώρα και τα επίπεδα των επιδομάτων διαβίωσης θα πρέπει να επικαιροποιούνται ανά διετία με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat, προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές στο κόστος και το επίπεδο διαβίωσης. Μπορεί να εφαρμοστεί ελάχιστο όριο στους διορθωτικούς συντελεστές ανά χώρα για τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις συνδεδεμένες τρίτες χώρες.
- (14β) Οι συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας θα πρέπει να διασφαλίζουν μια ισορροπημένη προσέγγιση μεταξύ δράσεων από τη βάση προς την κορυφή και των προκαθορισμένων θεμάτων. Για τη διατήρηση του μακρόπνοου οράματος για την ηγετική θέση της Ένωσης στον τομέα της Ε&Κ, οι δράσεις από τη βάση προς την κορυφή μπορούν επίσης να υποστηριχθούν μέσω συνεργατικών πρωτοβουλιών μεγάλης κλίμακας και με γνώμονα την έρευνα. Προκειμένου να αντισταθμιστεί ο κατακερματισμός της επιστήμης, θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη την ανάγκη να συγκεντρωθούν άριστα ταλέντα σε ολόκληρη την ΕΕ και να προωθηθούν νέα μοντέλα συνεργασίας, φέρνοντας σε επαφή τόσο καθιερωμένα όσο και αναδυόμενα κέντρα αριστείας.

- (15) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ) θα πρέπει να προωθή την καινοτομία που δημιουργεί αγορές υπερπροηγμένης τεχνολογίας. Θα πρέπει να εντοπίζει, να αναπτύσσει και να υλοποιεί αυτές τις καινοτομίες στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας μέσω των μέσων που διαθέτει. Μέσω της συνεκτικής και εξορθολογισμένης στήριξης, το ΕΣΚ αναμένεται ότι θα συμβάλει στην αντιμετώπιση του κενού όσον αφορά τη δημόσια στήριξη και τις ιδιωτικές επενδύσεις για ρηξικέλευθες τεχνολογίες και καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας. Το ΕΣΚ θα πρέπει να έχει ως στόχο να γεφυρώσει, να ενσωματώσει και να επιταχύνει μέσω των μέσων του την πορεία του φορέα καινοτομίας από την έρευνα έως την αγορά ώστε η ΕΕ να μπορεί να διαθέτει κορυφαίες εταιρείες σε αναδυόμενους τομείς τεχνολογίας για την επίτευξη των κοινωνικών και οικονομικών στόχων της και την αποφυγή εξαρτήσεων από άλλες περιοχές του κόσμου. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη στήριξη των ανατρεπτικών νεοφυών επιχειρήσεων και των νεοφυών επιχειρήσεων υπερπροηγμένης τεχνολογίας που διευθύνονται από γυναίκες και νέους, καθώς και στη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε χρηματοδότηση και καθοδήγηση. Το ΕΣΚ θα πρέπει να παρέχει στήριξη σε πολλά υποσχόμενες καινοτομίες και εταιρείες υψηλού κινδύνου που παρουσιάζουν τέτοιους κινδύνους στους τομείς της τεχνολογίας, της επιστήμης, της χρηματοδότησης, της διαχείρισης ή της αγοράς ώστε να μην θεωρούνται ακόμη τραπεζικά ελκυστικές και, ως εκ τούτου, να μην μπορούν να διασφαλίσουν το αναγκαίο επίπεδο επενδύσεων για να είναι ανταγωνιστικές στην αγορά σε παγκόσμιο επίπεδο. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να προβλέπεται η εφαρμογή μιας ταυτοχρόνως «ανοικτής» (από τη βάση προς την κορυφή) και βασιζόμενης σε «προκλήσεις» προσέγγισης, σε συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας και τα σκέλη πολιτικής του. Η προσέγγιση του ΕΣΚ θα πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία για την προορατική διαχείριση των προκλήσεων, όπως τη σταδιακή υποστήριξη ή τη διακοπή έργων υψηλού κινδύνου στο πλαίσιο προσέγγισης χαρτοφυλακίου υπό την εποπτεία των διαχειριστών προγραμμάτων, και να επιτρέπει καινοτόμες δημόσιες συμβάσεις. Αυτή η προσέγγιση του ΕΣΚ θα πρέπει να εφαρμόζεται και για τη στήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων στον τομέα της άμυνας και στους τομείς διπλής χρήσης καθώς και για την επέκτασή τους, απολύτως συμπληρωματικά με το μέσο InvestEU του ΕΤΑ, το σκέλος πολιτικής του ΕΤΑ «Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα», και τις δραστηριότητες του ενωσιακού προγράμματος καινοτομίας στον τομέα της άμυνας (EUDIS) και της πρωτοβουλίας CASSINI (πρωτοβουλία για τη διαστημική επιχειρηματικότητα). Η υλοποίηση θα πρέπει να πραγματοποιείται σε συνέργεια με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας. Όσον αφορά τις δραστηριότητες του ΕΣΚ που σχετίζονται με την άμυνα, θα πρέπει να περιλαμβάνεται η τακτική ανταλλαγή πληροφοριών με τη σύνθεση της επιτροπής προγράμματος που είναι αρμόδια για την «Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα» ώστε να διασφαλιστεί η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας. Αυτό θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει πλήρη ευθυγράμμιση με τις διατάξεις του ΕΤΑ σχετικά με τη σύσταση και τον έλεγχο επιλέξιμων οντοτήτων, ώστε να διαφυλάσσονται τα συμφέροντα ασφάλειας και άμυνας της Ένωσης και των κρατών μελών της.

- (15α) Ο σχεδιασμός του Plug-in του ΕΣΚ και η πιστοποίηση των περιφερειακών, εθνικών και ενωσιακών φορέων χρηματοδότησης και προγραμμάτων για το Plug-in του ΕΣΚ θα πρέπει να υλοποιούνται με ελάχιστο διοικητικό φόρτο για τα σχετικά προγράμματα και να περιλαμβάνουν σαφή προστιθέμενη αξία για τους δυνητικούς αιτούντες.
- (15β) Θα πρέπει να διασφαλιστούν συμπληρωματικότητες και συνέργειες μεταξύ του Ταμείου του ΕΣΚ και του ΕΤΑ σε όλα τα στάδια υλοποίησης. Το μέσο InvestEU του ΕΤΑ θα πρέπει να υλοποιείται ιδίως μέσω δημοσιονομικών εγγυήσεων επιμερισμού του κινδύνου και μέσω χρηματοδοτικών μέσων από εταίρους υλοποίησης που είναι υπεύθυνοι απευθείας ή μέσω ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών για την επιλογή των επενδύσεων. Το μέσο InvestEU του ΕΤΑ μπορεί να στηρίζει κάθε οικονομικά βιώσιμο τελικό αποδέκτη και επένδυση, σε οποιοδήποτε στάδιο της ανάπτυξής τους, από το στάδιο της νεοφυούς επιχείρησης (αρχική χρηματοδότηση και πρώιμη ανάπτυξη) έως το στάδιο της επέκτασης, καθώς και όλες τις τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων των ρηζικέλευθων τεχνολογιών. Η ενωσιακή στήριξη που καταλήγει στους τελικούς αποδέκτες μπορεί να λάβει πολλές μορφές, π.χ. δάνεια, εγγυήσεις, επενδύσεις οιονεί μετοχικού και μετοχικού κεφαλαίου. Το Ταμείο του ΕΣΚ θα πρέπει να παρέχει άμεση στήριξη υπό μορφή επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου σε εταιρείες. Οι επενδυτικές αποφάσεις του Ταμείου του ΕΣΚ θα πρέπει να περιλαμβάνουν αξιολόγηση ώστε να διασφαλίζεται ότι το Ταμείο του ΕΣΚ θα επενδύει σε τελικούς αποδέκτες (συνήθως νεοφυείς επιχειρήσεις υπερπροηγμένης τεχνολογίας) που δεν μπορούν να καλύψουν όλες τις χρηματοδοτικές ανάγκες τους από πηγές της αγοράς ή από το ΕΤΑ, λόγω του επιπέδου κινδύνου που ενέχουν οι νέες τεχνολογίες ή/και οι νέες αγορές. Οι υπηρεσίες επιχειρηματικών επιταχυντών του ΕΣΚ μπορούν να παρέχουν μη χρηματοδοτική στήριξη σε δικαιούχους και τελικούς αποδέκτες του ΕΣΚ, και να στοχεύουν στις ιδιαίτερες ανάγκες τους από πλευράς υπερπροηγμένης τεχνολογίας και ανατρεπτικής καινοτομίας, ενώ η συμβουλευτική έργων του ΕΤΑ μπορεί να παρέχει ευρύτερες συμβουλευτικές υπηρεσίες για τη στήριξη ευρύτερου φάσματος δικαιούχων. Θα πρέπει να δημιουργηθούν συνέργειες ώστε οι τελικοί αποδέκτες του μέσου Accelerator του ΕΣΚ και του Ταμείου του ΕΣΚ να μπορούν να χρηματοδοτούνται κατά τη φάση επέκτασής τους από το μέσο InvestEU του ΕΤΑ, υπό τον όρο ότι πληρούν τις προϋποθέσεις. Αυτές οι συμπληρωματικότητες θα διασφαλιστούν, για παράδειγμα, με τη συνεργασία της συμβουλευτικής επιτροπής για το μέσο InvestEU του ΕΤΑ και της επιτροπής ΕΣΚ.
- (16) Η χρηματοδότηση για τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις υπερπροηγμένης τεχνολογίας στο πλαίσιο του ταμείου «Scaleup Europe» που ανακοινώθηκε στη στρατηγική για τις νεοφυείς και τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις, η οποία υπήρχε κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να υλοποιηθεί υπό τους όρους που συμφωνήθηκαν στο ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027. Όλη η χρηματοδότηση για τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις στο πλαίσιο του ΠΔΠ για την περίοδο 2028-2034 θα πρέπει να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του ΕΤΑ.

- (17) Το Κοινό Κέντρο Ερευνών (στο εξής: JRC) θα πρέπει να συνεχίσει να παρέχει ανεξάρτητα επιστημονικά στοιχεία και τεχνική υποστήριξη για τις πολιτικές της Ένωσης καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου πολιτικής. Οι άμεσες δράσεις του JRC θα πρέπει να υλοποιούνται με ευελιξία, αποτελεσματικότητα και διαφάνεια, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των πολιτικών της Ένωσης και τις σχετικές ανάγκες των κρατών μελών και άλλων χρηστών του JRC, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και τη στρατηγική της αυτονομία. [Το JRC θα πρέπει να συνεχίσει να δημιουργεί πρόσθετους πόρους, τους οποίους μπορεί να χρησιμοποιεί για τη στήριξη των επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων του.]
- (18) Το πρόγραμμα θα πρέπει να διασφαλίζει την αποτελεσματική προώθηση και προστασία όλων των αξιών και αρχών του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και του συμφώνου για την Έρευνα και την Καινοτομία⁴. Ειδικότερα, το πρόγραμμα θα πρέπει να διασφαλίζει την αποτελεσματική προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους και την αποτελεσματική προώθηση της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων εξ ορισμού στο περιεχόμενο της E&K. Θα πρέπει να αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των αιτιών της έλλειψης ισότητας μεταξύ των φύλων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίδεται στην εξασφάλιση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε ομάδες αξιολόγησης και σε άλλους συναφείς συμβουλευτικούς φορείς, όπως συμβούλια και ομάδες εμπειρογνομόνων.
- (19) Το πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει το ευρωπαϊκό οικοσύστημα υποδομών έρευνας και τεχνολογίας, συμβάλλοντας στις στρατηγικές προτεραιότητες και πολιτικές της Ένωσης και παρέχοντας ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία μέσω συνεκτικού μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και συντονισμένων επενδύσεων με τα κράτη μέλη. Θα πρέπει να ληφθούν δεόντως υπόψη οι εργασίες του Ευρωπαϊκού Στρατηγικού Φόρουμ Ερευνητικών Υποδομών (ESFRI) (και κάθε άλλου στρατηγικού φόρουμ για τις τεχνολογικές υποδομές). Στόχος της συνεισφοράς έως και 20 % του κόστους κατασκευής ή μείζονος αναβάθμισης είναι η στήριξη ενός συνεκτικού χαρτοφυλακίου ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών ενωσιακού ενδιαφέροντος, το οποίο θα συμπληρώνει τις υποδομές των κρατών μελών για την προώθηση της επιστημονικής και τεχνολογικής αριστείας και ανταγωνιστικότητας, στηρίζοντας την αδιάλειπτη συνέχεια της έρευνας και της καινοτομίας, από τη βασική έρευνα και την έρευνα με κίνητρο την επιστημονική περιέργεια ως την εφαρμοσμένη έρευνα και, τελικά, τη διείσδυση στην κοινωνία και την αγορά.

⁴ Σύσταση (ΕΕ) 2021/2122 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με ένα σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη (ΕΕ L 431 της 2.12.2021, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

- (20) Στο πλαίσιο του προγράμματος θα πρέπει να εφαρμόζονται συγκεκριμένα μέτρα για τη στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων [στις χώρες της διεύρυνσης] και την ενίσχυση των συνεργατικών δεσμών και της αξιοποίησης της γνώσης σε ολόκληρη την Ένωση, με στόχο την ενίσχυση του δυναμικού έρευνας και καινοτομίας [τόσο στις χώρες της διεύρυνσης όσο και στις χώρες της μετάβασης], ώστε να διαμορφωθεί ένα πιο συνεκτικό και ολοκληρωμένο ευρωπαϊκό σύστημα E&K και να υπάρξει συμβολή στην επίτευξη του στόχου της επένδυσης τουλάχιστον του 3 % του ΑΕΠ στην έρευνα και την ανάπτυξη. Οι δράσεις αυτές θα αποσκοπούν επίσης στην επαυξημένη ανάπτυξη της ικανότητας έρευνας και καινοτομίας των ιδιωτικών φορέων, προκειμένου να ηγηθούν της μετάβασης προς υψηλότερη ένταση έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας στις χώρες της διεύρυνσης και της μετάβασης. Η στήριξη στο πλαίσιο αυτών των μέτρων θα πρέπει να προωθεί τη διαρκή ανοδική σύγκλιση στην ικανότητα έρευνας και καινοτομίας και να αξιοποιεί την πρόοδο που έχουν επιτύχει οι χώρες ώστε να συνεχίσουν την πορεία τους προς τα εμπρός. Η πρόοδος αυτή θα πρέπει να αξιολογείται τακτικά με τη χρήση αντικειμενικών δεδομένων στο πλαίσιο της στρατηγικής διαδικασίας του προγράμματος, με σκοπό την παροχή σαφούς οδού για την τελική απομάκρυνση από τη συνιστώσα της διεύρυνσης. [Τα επιλέξιμα κράτη μέλη από την περίοδο 2021-2027 θα πρέπει να χωριστούν σε δύο ομάδες για ολόκληρη τη διάρκεια του προγράμματος, με βάση τον δείκτη του πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία και τη σχετική χρηματοοικονομική απόδοση ανά μονάδα ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ), με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:
- i) «χώρες της μετάβασης», με δείκτη του πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία (για την περίοδο 2023-2025) άνω του 75 % του μέσου όρου της Ένωσης και με θετική σχετική οικονομική απόδοση ανά μονάδα ΑΕΕ (για την περίοδο 2021-2025) στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»·
 - ii) «χώρες της διεύρυνσης», όλα τα άλλα κράτη μέλη που είναι επιλέξιμα για την περίοδο 2021-2027.]

- (21) Το πρόγραμμα, αναγνωρίζοντας το όφελος που προκύπτει από τη διεθνή συνεργασία για την αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, των κοινών τεχνολογικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών ανησυχιών, θα πρέπει να προωθεί τη συνεργασία με τρίτες χώρες. Η διεθνής συνεργασία θα πρέπει να βασίζεται σε κοινές αξίες και αρχές και να συμβάλλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της κυριαρχίας και της αριστείας της Ένωσης στον τομέα της Ε&Κ, συμπεριλαμβανομένων του ρόλου της στην παγκόσμια επιστημονική διπλωματία και της ικανότητάς της να προσελκύει και να διατηρεί τα καλύτερα talenta παγκοσμίως. Οι γεωπολιτικές παράμετροι, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ασφάλειας και της ασφάλειας της έρευνας, θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο της προσέγγισης και ο διαφορετικός βαθμός συνεργασίας θα πρέπει να εξετάζεται με βάση μια συνολική αξιολόγηση του οφέλους που θα μπορούσε να αποκομίσει η Ένωση για τη διαχείριση των προτεραιοτήτων της και των παγκόσμιων προκλήσεων, με παράλληλη διαφύλαξη των αξιών και των συμφερόντων της Ένωσης, και άρα εμβαθύνοντας ενεργά και περισσότερο στρατηγικά τη συνεργασία με έμπιστους ομοιούσαντες εταίρους ώστε να αποκομισθούν αμοιβαία οφέλη. Η σύνδεση με το σύνολο ή μέρη του προγράμματος θα πρέπει να συνεχίσει να είναι η πιο ολοκληρωμένη μορφή συνεργασίας. Οι τρίτες χώρες θα πρέπει επίσης να συμπεριλάβουν την κατηγορία των ευρωπαϊκών πολύ μικρών κρατών (Πριγκιπάτο της Ανδόρας, Πριγκιπάτο του Μονακό, Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου και Κράτος της Πόλης του Βατικανού), όταν ισχύουν σχετικές διεθνείς συμφωνίες με το εν λόγω κράτος και σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται σε αυτές. Για δραστηριότητες του ΕΣΚ που σχετίζονται με την άμυνα, μόνο οντότητες εγκατεστημένες σε τρίτες χώρες που συμμετέχουν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας για αμυντικές δραστηριότητες σύμφωνα με το άρθρο 50 αυτού θα πρέπει να είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση. Κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη συμμετοχή τρίτων χωρών πρέπει να διαφυλάσσονται τα αντίστοιχα προνόμια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 218 της ΣΛΕΕ.

(22) Για την ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης και τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η παγκόσμια ανταγωνιστικότητά της, με παράλληλη διαφύλαξη των στρατηγικών πόρων, των τεχνολογιών και των συμφερόντων της, όπως περιγράφεται στη στρατηγική για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής ασφάλειας⁵. Με το άρθρο 136 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, όπως συμπληρώνεται από το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], προωθείται η ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και προστατεύεται η οικονομική της ασφάλεια. Κατά την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων για τους σκοπούς του προγράμματος θα πρέπει να παρέχεται ένα κατάλληλο νομικό πλαίσιο που θα προβλέπει, όπου απαιτείται, τη θέσπιση ειδικών όρων όσον αφορά τις διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής που προωθούν την ανταγωνιστικότητα με βάση την αριστεία στην έρευνα και την καινοτομία και προστατεύουν τα συμφέροντα και τη στρατηγική αυτονομία της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για την ασφάλεια της έρευνας που αποσκοπούν στην προστασία των ερευνητικών δραστηριοτήτων, του ερευνητικού προσωπικού και των ερευνητικών οργανισμών, στον περιορισμό της συμμετοχής ή στην προστασία των αποτελεσμάτων και στη διασφάλιση της συνοχής και της συνέπειας με ειδικούς κανόνες στο πλαίσιο των σκελών του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας. Όπου απαιτείται, θα πρέπει να εφαρμόζεται προσέγγιση βάσει κινδύνου με στόχο να διασφαλιστεί ότι οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την έρευνα και την καινοτομία προσδιορίζονται, αξιολογούνται και αντιμετωπίζονται μέσω αναλογικών και αποτελεσματικών μέτρων⁶. Σύμφωνα με το άρθρο 136 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι περιορισμοί όσον αφορά την επιλεξιμότητα θα πρέπει να ισχύουν για τους προμηθευτές υψηλού κινδύνου, για λόγους ασφάλειας. Οποιοσδήποτε περιορισμός της συμμετοχής εταίρων από κράτη εκτός ΕΕ ή από οντότητες της ΕΕ που ελέγχονται εν μέρει ή εξ ολοκλήρου από οντότητες εκτός ΕΕ θα πρέπει να προσδιορίζεται στα σχετικά μέρη των προγραμμάτων εργασιών. Η Επιτροπή θα πρέπει να παρέχει το κατάλληλο πλαίσιο, διαδικασίες, καθοδήγηση και υποστήριξη για να εξασφαλιστεί η συνεπής, αποτελεσματική και αναλογική εφαρμογή των απαιτήσεων ασφάλειας της έρευνας σε όλα τα στάδια υλοποίησης του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, αυτοαξιολόγησης σχετικά με την ασφάλεια και ενός αρχικού σχεδίου διαχείρισης της ασφάλειας στο οποίο προσδιορίζονται τυχόν ζητήματα ασφάλειας από τον αιτούντα.

⁵ Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο, «Στρατηγική για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής ασφάλειας» [JOIN(2023) 20 final της 20.6.2023].

⁶ Σύσταση του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 2024, σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας (C/2024/3510).

- (22α) Η ανοικτότητα, η συνεργασία και η ακαδημαϊκή ελευθερία βρίσκονται στον πυρήνα της έρευνας και της καινοτομίας παγκόσμιας κλάσης. Ωστόσο, καθώς οι διεθνείς εντάσεις αυξάνονται και η έρευνα και η καινοτομία αποκτούν μεγαλύτερη γεωπολιτική σημασία, η ασφάλεια της έρευνας στην Ευρώπη καθίσταται ολοένα και πιο ευάλωτη. Η ανεπιθύμητη μεταφορά κρίσιμων γνώσεων και τεχνολογίας, οι κακόβουλες επιρροές από τρίτες χώρες στην έρευνα, καθώς και οι παραβιάσεις δεοντολογίας και ακεραιότητας ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στα συμφέροντα της Ένωσης ή ενός ή περισσότερων κρατών μελών. Αυτό ενδέχεται να επηρεάσει την ασφάλεια της Ένωσης και των κρατών μελών της ή να παραβιάζει τις αξίες και τα θεμελιώδη δικαιώματα της Ένωσης, όπως ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Χάρτης). Προκειμένου να διατηρηθεί και να προωθηθεί η ανοικτή και ασφαλής συνεργασία, είναι ζωτικής σημασίας ο τομέας έρευνας και καινοτομίας της Ένωσης να υποστηριχθεί και να ενδυναμωθεί ώστε να εντοπίζει, να μετριάξει και να αντιμετωπίζει κινδύνους που ενδέχεται να απειλήσουν την ασφάλεια της έρευνας και την τεχνολογική ανθεκτικότητα στην Ευρώπη ή κινδύνους για τις στρατηγικές υποδομές έρευνας και τεχνολογίας. Αυτό απαιτεί την αναλογική και στοχευμένη εφαρμογή των εργαλείων στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου που προβλέπονται στο άρθρο 10 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού [ΕΤΑ]. Οι δικλίδες αυτές είναι απαραίτητες για την ασφαλή και όσο το δυνατόν πιο ανοικτή συνεργασία.
- (23) Υπό το φως των αυξανόμενων κινδύνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, με φυσικά αίτια, με καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και απειλές παγκόσμιας εμβέλειας στον τομέα της υγείας, με τεχνολογικά ατυχήματα, με τις εξελισσόμενες απειλές κατά της ασφάλειας και άλλες διαταραχές, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η ικανότητα της Ένωσης και των κρατών μελών όσον αφορά την πρόβλεψη, την προετοιμασία και την αντιμετώπιση κρίσεων και καταστροφών. Το πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει την έρευνα που ενισχύει τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών και των κρίσεων, τις επενδύσεις στην ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και την ανθεκτικότητα ζωτικών κοινωνικών λειτουργιών, και να οικοδομεί μια πιο ανθεκτική, ασφαλή και προετοιμασμένη Ένωση, σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής για την Ένωση Ετοιμότητας.
- (24) Οι δραστηριότητες θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη σημασία που έχει η αντιμετώπιση της δραματικής απώλειας βιοποικιλότητας και να συμβάλλουν στη διατήρηση και την αποκατάσταση της φύσης, των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους. Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής επιστήμης στις δραστηριότητες είναι αναγκαία για την αποφυγή πρόκλησης βλαβών στο περιβάλλον, τη διατήρηση ενός καθαρού περιβάλλοντος και την αποκατάσταση υγιών οικοσυστημάτων, λαμβανομένης υπόψη της προσέγγισης «Μία υγεία».

- (25) Στο πρόγραμμα αναγνωρίζεται ότι η κλιματική αλλαγή είναι μία από τις μεγαλύτερες παγκόσμιες κοινωνικές προκλήσεις και ότι η δράση για το κλίμα αποτελεί κινητήρια δύναμη για την ανταγωνιστικότητα καθώς επίσης για την κοινωνική και περιβαλλοντική ανθεκτικότητα. Οι δραστηριότητες θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη σημασία της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής για την επίτευξη της μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα σύμφωνα με τις πολιτικές και τις δεσμεύσεις της Ένωσης.
- (26) Η απλούστευση όσον αφορά την υλοποίηση του προγράμματος έχει ουσιαστική σημασία για να διασφαλιστούν η προσβασιμότητα και η αποδοτικότητά του, ιδίως με τη μείωση του διοικητικού φόρτου των δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων, και την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σφαλμάτων. Για τον σκοπό αυτόν, το πρόγραμμα θα πρέπει να χρησιμοποιεί κατ' αποκοπή ποσά, κατά περίπτωση. Όταν δικαιολογείται από τα ειδικά χαρακτηριστικά ή τους στόχους μιας δράσης, θα πρέπει να εξακολουθεί να είναι δυνατή η χρηματοδότηση με βάση την επιστροφή των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών. Μέσω της ενίσχυσης των προσπαθειών που ξεκίνησαν με τα προηγούμενα προγράμματα-πλαίσια για τον εξορθολογισμό των κανόνων χρηματοδότησης και την παροχή σαφούς πληροφόρησης στους συμμετέχοντες ώστε να ελαχιστοποιούνται τα σφάλματα, θα πρέπει επίσης να απλουστευθεί περαιτέρω η επιστροφή των δαπανών προσωπικού με την πρόταση της επιλογής των μοναδιαίων δαπανών για το προσωπικό, όταν η εν λόγω επιλογή βοηθάει να μειωθεί η πολυπλοκότητα για τους συμμετέχοντες και διευκολύνει την υποβολή εκθέσεων. Η ελκυστικότητα της επιλογής των μοναδιαίων δαπανών για το προσωπικό θα πρέπει να αυξηθεί με την εξασφάλιση δίκαιης κάλυψης του κόστους.
- (26α) Οι προτάσεις θα πρέπει να συνεχίσουν να επιλέγονται με βάση την αξιολόγηση που διενεργείται από ανεξάρτητους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. Η διαδικασία αξιολόγησης θα πρέπει να σχεδιάζεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγονται συγκρούσεις συμφερόντων και προκαταλήψεις, συμπεριλαμβανομένων των προκαταλήψεων λόγω φύλου. Με στόχο την απλούστευση της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων για τους δικαιούχους, θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο διαδικασίας υποβολής σε δύο στάδια, μεταξύ άλλων όταν αναμένεται μεγάλος αριθμός προτάσεων, με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα. Κατά περίπτωση και εφόσον αυτό δικαιολογείται από αξιόπιστα δεδομένα, οι ανωνυμοποιημένες προτάσεις θα πρέπει να αξιολογούνται κατά το πρώτο στάδιο της αξιολόγησης. Η Επιτροπή θα πρέπει να συνεχίσει να συμπεριλαμβάνει ανεξάρτητους παρατηρητές στη διαδικασία αξιολόγησης, κατά περίπτωση. Η Επιτροπή ή ο αρμόδιος φορέας χρηματοδότησης θα πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να επιτύχουν μια ισορροπημένη σύνθεση στις ομάδες εμπειρογνομόνων και τις ομάδες αξιολόγησης όσον αφορά τις δεξιότητες, την πείρα, τις γνώσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά την εξειδίκευση, ιδίως στο πεδίο των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, τη γεωγραφική ποικιλότητα και το φύλο, ανάλογα με την κατάσταση στο πεδίο της δράσης.

- (27) Για να διευκολυνθεί η συγκεκριμένη οργανωτική δομή, η οποία παρατηρείται ιδίως στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, θα πρέπει να είναι δυνατό να δηλωθούν ως επιλέξιμες δαπάνες οι συνεισφορές σε είδος από τρίτους. Για να δοθούν κίνητρα για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι εν λόγω συνεισφορές δεν θα πρέπει να υπολογίζονται ως έσοδα της δράσης.
- (28) Προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και να μεγιστοποιηθούν η υιοθέτηση και η εφαρμογή των αποτελεσμάτων εν γένει, οι δικαιούχοι που είναι κύριοι των αποτελεσμάτων θα πρέπει να διαχειρίζονται τα αποτελέσματά τους σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται βάσει του παρόντος κανονισμού όσον αφορά την αξιοποίηση και τη διάδοση. Οι εν λόγω υποχρεώσεις μπορούν να προσαρμόζονται στο πρόγραμμα εργασιών ή στη συμφωνία επιχορήγησης, κατά περίπτωση, με βάση παραμέτρους πολιτικής, μεταξύ άλλων τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης όπως η οικονομική ασφάλεια, η τεχνολογική κυριαρχία και η ανθεκτικότητα, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνουν απαιτήσεις για την προστασία, την παροχή πρόσβασης, την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και τη δημοσιοποίησή τους, εφόσον είναι σκόπιμο και δικαιολογημένο, μεταξύ άλλων μέσω πρακτικών ανοικτής επιστήμης. Για να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η διαδικασία αξιοποίησης, θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή μέσα και εργαλεία στήριξης σύμφωνα με τη στρατηγική αξιοποίησης της Επιτροπής, όπως αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, καθώς και κάθε τέτοιου είδους στήριξη και υπηρεσίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο III αυτού.
- (29) Απαιτούνται μέτρα στήριξης για την ενίσχυση και τη βελτίωση της σύνδεσης των οικοσυστημάτων καινοτομίας. Τα εν λόγω συνεκτικά και εξορθολογισμένα μέτρα θα πρέπει να στηρίζουν δραστηριότητες με στόχο τη δημιουργία και την ενίσχυση ανταγωνιστικών, ισχυρών και συνδεδεμένων οικοσυστημάτων καινοτομίας και τη βελτίωση των συνθηκών πλαισίου μέσω της συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει επίσης να στηρίζουν τις κοινότητες γνώσης και καινοτομίας (ΚΓΚ) του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT). Θα πρέπει να συνδέουν τα εθνικά, περιφερειακά και τοπικά οικοσυστήματα, να ευνοούν την αξιοποίηση και την υιοθέτηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και της καινοτομίας και να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του κατακερματισμού της αγοράς, της περιορισμένης πρόσβασης σε κεφάλαια και των κατακερματισμένων εθνικών κεφαλαιαγορών, της αργής υιοθέτησης της καινοτομίας και της ανεπαρκούς αξιοποίησης των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας.

- (29α) Δεδομένων των μετασχηματιστικών δυνατοτήτων και της ταχέως εξελισσόμενης φύσης της τεχνητής νοημοσύνης (TN), το πρόγραμμα θα πρέπει να διασφαλίζει μια ευέλικτη και μακρόπνοη προσέγγιση που προωθεί την υπεύθυνη, δεοντολογική και ανθρωποκεντρική χρήση της, σε ευθυγράμμιση με την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την TN στην επιστήμη» και τα εφαρμοστέα νομικά πλαίσια. Για να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα του ερευνητικού οικοσυστήματος και να μεγιστοποιηθούν τα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη για την Ένωση, η Επιτροπή θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην αυστηρή παρακολούθηση της χρήσης και των επιπτώσεων των τεχνολογιών TN, σύμφωνα με τις «Ευέλικτες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την υπεύθυνη χρήση της παραγωγικής TN στην έρευνα» του EXE. Εδώ εντάσσονται η συνεχιζόμενη παρακολούθηση της ποιότητας των υποβαλλόμενων προτάσεων και η αναζήτηση τρόπων βελτίωσης της διαδικασίας αξιολόγησης, υπό το πρίσμα των ευκαιριών που διανοίγονται και των προκλήσεων που τίθενται από αναδύμενες τεχνολογίες όπως η TN.
- (30) Οι δράσεις που στηρίζονται βάσει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επιταχύνουν ή να ενισχύουν τις επενδύσεις, αντιμετωπίζοντας αδυναμίες της αγοράς ή μη βέλτιστες επενδυτικές συνθήκες κατά τρόπο αναλογικό, αποφεύγοντας την αλληλεπικάλυψη ή την εκτόπιση, παρέχοντας κίνητρα για ιδιωτική χρηματοδότηση και διασφαλίζοντας ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των άρθρων 107 και 108 της ΣΛΕΕ στους εθνικούς πόρους, με τον τρόπο αυτό θα πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί η συνέπεια μεταξύ των δράσεων στο πλαίσιο του προγράμματος και των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, με αποτέλεσμα να αποφεύγονται αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.
- (31) [Ο παρών κανονισμός καθορίζει ενδεικτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034.]
- (32) Στο πρόγραμμα εφαρμόζεται ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509⁷. Ορίζει τους κανόνες για την κατάρτιση και την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με τις επιχορηγήσεις, τα βραβεία, τις μη χρηματοοικονομικές δωρεές, τις προμήθειες, την έμμεση διαχείριση, τη χρηματοδοτική συνδρομή, τα χρηματοδοτικά μέσα και τις δημοσιονομικές εγγυήσεις. Οι επιχορηγήσεις κατόπιν ανοικτών και ανταγωνιστικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων θα πρέπει να αποτελούν την κύρια μορφή στήριξης στο πλαίσιο του προγράμματος.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, (ΕΕ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).·

- (33) Για τη διασφάλιση της συνέπειας, οι δημοσιονομικές εγγυήσεις και τα χρηματοδοτικά μέσα, μεταξύ άλλων όταν συνδυάζονται με μη επιστρεπτέα στήριξη στο πλαίσιο συνδυαστικών πράξεων, βάσει του παρόντος προγράμματος θα πρέπει να εκτελούνται σύμφωνα με τον τίτλο Χ του δημοσιονομικού κανονισμού και τις τεχνικές ρυθμίσεις, τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από την Επιτροπή για τους σκοπούς της εφαρμογής του.
- (34) [Όταν η ενωσιακή στήριξη στο πλαίσιο του προγράμματος πρόκειται να παρασχεθεί με τη μορφή δημοσιονομικής εγγύησης ή χρηματοδοτικού μέσου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζεται με μη επιστρεπτέα στήριξη σε συνδυαστική πράξη, εξαιρούμενων των χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο του ΕΣΚ, η στήριξη αυτή θα πρέπει να παρέχεται αποκλειστικά μέσω του μέσου InvestEU του ΕΤΑ σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες του μέσου InvestEU του ΕΤΑ.]

- (35) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁸, τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου⁹, τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου¹⁰ και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου¹¹, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης, του εντοπισμού, της διόρθωσης και της διερεύνησης παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης, της ανάκτησης των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) μπορεί να διενεργεί έρευνες, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, με σκοπό να διαπιστωθεί αν υπάρχει απάτη, διαφθορά ή άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι αρμόδια να διερευνά και να ασκεί δίωξη σε περιπτώσεις απάτης και άλλων αξιόποινων πράξεων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹². Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, πρόσωπα ή οντότητες που είναι αποδέκτες κονδυλίων της Ένωσης πρέπει να συνεργάζονται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχουν τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται στην Επιτροπή, στην OLAF, στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και, κατά περίπτωση, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και να διασφαλίζουν ότι τυχόν τρίτοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης εκχωρούν ισοδύναμα δικαιώματα.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

⁹ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

¹⁰ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

¹¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

¹² Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

- (36) [Το πρόγραμμα πρόκειται να υλοποιηθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις], ο οποίος θεσπίζει τους κανόνες για την παρακολούθηση των δαπανών και το πλαίσιο επιδόσεων για τον προϋπολογισμό, μεταξύ άλλων τους κανόνες για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής των αρχών της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και της ισότητας των φύλων που αναφέρονται στο άρθρο 33 παράγραφος 2 στοιχεία δ) και στ), καθώς και τις διατάξεις σχετικά με την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία που αποτυπώνονται στα σημεία 17.3, 20.4 και 21.1 του παραρτήματος Ι αντίστοιχα του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας που προβλέπονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙΙ της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882, τους κανόνες για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων και των δραστηριοτήτων της Ένωσης, τους κανόνες για τη δημιουργία πύλης ενωσιακής χρηματοδότησης, τους κανόνες για την αξιολόγηση των προγραμμάτων, καθώς και άλλες οριζόντιες διατάξεις που εφαρμόζονται σε όλα τα προγράμματα της Ένωσης, όπως εκείνες που αφορούν την ενημέρωση, την επικοινωνία και την προβολή.]
- (36α) Το πρόγραμμα θα πρέπει να υλοποιηθεί μέσω του ειδικού προγράμματος που θεσπίστηκε με την απόφαση XX του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων των συνεργατικών δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας των σκελών πολιτικής, όπως ορίζονται στον κανονισμό για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας και στο ειδικό πρόγραμμα για την έρευνα στον τομέα της άμυνας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX] [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας].
- (37) Σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 1 της απόφασης (ΕΕ) 2021/1764 του Συμβουλίου¹³, τα πρόσωπα και οι οντότητες που είναι εγκατεστημένα σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση, με την επιφύλαξη των κανόνων και των στόχων του προγράμματος και των ενδεχόμενων συμφωνιών που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο είναι συνδεδεμένη η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος.
- (38) Το πρόγραμμα αντικαθιστά το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695. Συνεπώς, ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 θα πρέπει να καταργηθεί.

¹³ Απόφαση (ΕΕ) 2021/1764 του Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 2021, για τη σύνδεση των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και της Γροιλανδίας και του Βασιλείου της Δανίας, αφετέρου (Απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας) (ΕΕ L 355 της 7.10.2021, σ. 6).

Τίτλος I

Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας

Κεφάλαιο I

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» (στο εξής: πρόγραμμα) [για την περίοδο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (στο εξής: ΠΔΠ) 2028-2034], καθορίζονται οι κανόνες συμμετοχής σχετικά με έμμεσες δράσεις του προγράμματος και διάδοσης αυτών και προσδιορίζεται το πλαίσιο που διέπει την ενωσιακή στήριξη για δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας για την ίδια περίοδο. Καθορίζονται επίσης οι στόχοι του προγράμματος και ο προϋπολογισμός του για την εν λόγω περίοδο, οι μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και οι κανόνες για την παροχή της χρηματοδότησης αυτής.
2. [Το πρόγραμμα υλοποιείται με:
 - α) το ειδικό πρόγραμμα που θεσπίζεται με την απόφαση XX του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων των συνεργατικών δραστηριοτήτων έρευνας των σκελών πολιτικής, όπως ορίζονται στον κανονισμό για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας·
 - β) το ειδικό πρόγραμμα για την έρευνα στον τομέα της άμυνας που θεσπίζεται με τον κανονισμό (ΕΕ) [XXX] [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας].

3. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στο ειδικό πρόγραμμα για την έρευνα στον τομέα της άμυνας που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β). Οι δραστηριότητες που πρόκειται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του εν λόγω ειδικού προγράμματος και οι οποίες καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) [XXX] [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας] αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της αποδοτικότητας και της ικανότητας καινοτομίας της ευρωπαϊκής τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης στον τομέα της άμυνας.]
4. Οι όροι «Ορίζων Ευρώπη», «το πρόγραμμα» και «το ειδικό πρόγραμμα» που χρησιμοποιούνται στον παρόντα κανονισμό αναφέρονται μόνο σε θέματα σχετικά με το ειδικό πρόγραμμα που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο α), εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «ερευνητικές υποδομές»: εγκαταστάσεις που παρέχουν πόρους και υπηρεσίες προς χρήση από τις ερευνητικές κοινότητες για τη διενέργεια έρευνας και την προώθηση της καινοτομίας στο αντίστοιχο πεδίο τους, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων ανθρωπίνων πόρων, του βασικού εξοπλισμού ή των βασικών οργάνων και εργαλείων· εγκαταστάσεις σχετιζόμενες με τη γνώση, όπως συλλογές, αρχεία ή υποδομές επιστημονικών δεδομένων· υπολογιστικά συστήματα, δίκτυα επικοινωνιών και κάθε άλλη υποδομή μοναδικού χαρακτήρα και ανοικτή σε εξωτερικούς χρήστες, που είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη αριστείας στον τομέα της Ε&Κ· ανάλογα με την περίπτωση, μπορούν να χρησιμοποιούνται για σκοπούς πέραν της έρευνας, για παράδειγμα, για την παροχή εκπαιδευτικών ή δημόσιων υπηρεσιών και μπορούν να είναι «ενιαίας θέσης», «εικονικές» ή «κατανεμημένες»·
- 2) «τεχνολογικές υποδομές»: οι εγκαταστάσεις, ο εξοπλισμός, οι δυνατότητες και οι πόροι που απαιτούνται για την ανάπτυξη, τη δοκιμή, την αναβάθμιση και την επικύρωση τεχνολογίας —από προανταγωνιστικές υπηρεσίες εφαρμοσμένης έρευνας έως την επίδειξη και την επικύρωση, και που διευκολύνουν και επιταχύνουν τις τεχνολογικές καινοτομίες με σκοπό την υιοθέτησή τους από την κοινωνία/αγορά, και προωθούν την ανταγωνιστικότητα·
- 3) «τραπεζικά μη ελκυστική»: η νομική οντότητα δεν είναι ακόμη σε θέση να προσελκύσει επαρκείς επενδύσεις για την πλήρη υλοποίηση του επιχειρηματικού της σχεδίου και να είναι ανταγωνιστική σε διεθνές επίπεδο·

- 4) «μεικτή χρηματοδότηση»: χρηματοδοτική στήριξη που παρέχει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ) η οποία συνίσταται σε συνδυασμό επιχορήγησης και επένδυσης μετοχικού κεφαλαίου ή οποιασδήποτε άλλη επιστρεπτέας μορφής στήριξης·
- 5) «υπερπροηγμένη τεχνολογία»: καινοτομία που έχει τη δυνατότητα να προσφέρει μετασχηματιστικές λύσεις και βασίζεται σε εξελίξεις αιχμής στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας και της μηχανοτεχνίας·
- 6) «ευρωπαϊκή σύμπραξη»: πρωτοβουλία, προετοιμασμένη με την έγκαιρη συμμετοχή κρατών μελών, στην οποία η Ένωση και εταίροι από τον ιδιωτικό ή/και τον δημόσιο τομέα δεσμεύονται να υποστηρίζουν από κοινού την ανάπτυξη, την υλοποίηση και την αξιολόγηση προγράμματος δραστηριοτήτων, ενώ οι δαπάνες επιμερίζονται μεταξύ όλων των εταίρων·
- 6α) «ασφάλεια της έρευνας»: πρόβλεψη και διαχείριση κινδύνων που σχετίζονται με: α) την ανεπιθύμητη μεταφορά κρίσιμων γνώσεων και τεχνολογίας που ενδέχεται να επηρεάσουν την ασφάλεια της Ένωσης και των κρατών μελών της, για παράδειγμα εάν διοχετευθούν για στρατιωτικούς σκοπούς ή σκοπούς πληροφοριών σε τρίτες χώρες· β) κακόβουλη επιρροή στην έρευνα, όταν η έρευνα μπορεί να εργαλειοποιηθεί μέσω τρίτων χωρών ή από τρίτες χώρες με σκοπό, μεταξύ άλλων, την παραπληροφόρηση ή την υποκίνηση αυτολογοκρισίας μεταξύ φοιτητών και ερευνητών, κατά παραβίαση της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της ερευνητικής ακεραιότητας στην Ένωση· γ) παραβιάσεις της δεοντολογίας ή της ακεραιότητας, όταν οι γνώσεις και οι τεχνολογίες χρησιμοποιούνται με σκοπό την καταστολή, την παραβίαση ή την υπονόμευση των αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης, όπως ορίζονται στις Συνθήκες.
- 7) «ανοικτή πρόσβαση»: παροχή δωρεάν διαδικτυακής πρόσβασης σε αποτελέσματα·
- 8) «ανοικτή επιστήμη»: προσέγγιση της επιστημονικής διαδικασίας που περιλαμβάνει την έγκαιρη και ανοικτή ανταλλαγή σε θέματα έρευνας, ανοικτή πρόσβαση σε αποτελέσματα και υπεύθυνη διαχείρισή τους, μέτρα αναπαραγωγιμότητας και συμμετοχή των πολιτών και των τελικών χρηστών στην έρευνα και την καινοτομία·
- 9) «σύναψη προεμπορικών συμβάσεων»: σύναψη συμβάσεων προμήθειας υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης που περιλαμβάνουν καταμερισμό κινδύνων-οφελών υπό όρους αγοράς και ανταγωνιστική ανάπτυξη κατά φάσεις, όταν είναι σαφής ο διαχωρισμός των παρεχόμενων υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης από τη διάθεση εμπορικών ποσοτήτων τελικών προϊόντων·

- 10) «προμήθεια καινοτόμων λύσεων»: σύναψη συμβάσεων κατά τις οποίες οι αγοραστές ενεργούν ως εναρκτήριοι πελάτες για καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες που δεν είναι ακόμη διαθέσιμα εμπορικώς σε ευρεία κλίμακα και μπορεί να περιλαμβάνουν δοκιμές συμμόρφωσης·
- 11) «προϋπάρχοντα στοιχεία»: κάθε δεδομένο, γνώση ή τεχνογνωσία κάθε μορφής ή είδους, υλικού ή άυλου χαρακτήρα, καθώς και κάθε δικαίωμα, όπως τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, που κατεχόταν πριν από την προσχώρηση σε δεδομένη δράση και που έχει προσδιοριστεί με έγγραφη συμφωνία ως αναγκαίο για την υλοποίηση της δράσης ή την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της·
- 11α) «διάδοση»: η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων πέραν της δημοσιοποίησης που απορρέει από την προστασία ή την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, μεταξύ άλλων μέσω επιστημονικών δημοσιεύσεων σε οποιοδήποτε μέσο·
- 12) «αξιοποίηση»: η χρησιμοποίηση αποτελεσμάτων στο πλαίσιο περαιτέρω δραστηριοτήτων, άλλων από εκείνες που καλύπτονται από τη συγκεκριμένη δράση, συμπεριλαμβανομένης της εμπορικής ανάπτυξης, καθώς και του μετασχηματισμού των αποτελεσμάτων σε προϊόντα, υπηρεσίες, πολιτικές ή λύσεις σε επίπεδο κοινωνίας που ωφελούν ευρύτερο φάσμα ενδιαφερόμενων μερών και την κοινωνία γενικότερα·
- 12α) «θεμιτές και λογικές προϋποθέσεις»: οι κατάλληλες προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων ενδεχόμενων οικονομικών όρων ή συνθηκών ατέλειας, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της αίτησης πρόσβασης·
- 13) «διεθνής οργανισμός ευρωπαϊκής έρευνας»: διεθνής οργανισμός του οποίου τα μέλη είναι κατά πλειονότητα κράτη μέλη ή τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα, ο οποίος έχει ως κύριο σκοπό την προώθηση της επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας στην Ευρώπη·
- 14) «νομική οντότητα κερδοσκοπικού χαρακτήρα»: νομική οντότητα η οποία εκ νομικής μορφής είναι κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή έχει στόχο βάσει νόμου ή κανονιστικής ρύθμισης να διανέμει κέρδη στους μετόχους της ή σε μεμονωμένα μέλη·

- 15) «μικρή ή μεσαίου μεγέθους επιχείρηση» ή «ΜΜΕ»: πολύ μικρή, μικρή ή μεσαία επιχείρηση, κατά την έννοια του παραρτήματος της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής¹⁴.
- 16) «μικρή επιχείρηση μεσαίας κεφαλαιοποίησης»: η μικρή επιχείρηση μεσαίας κεφαλαιοποίησης όπως ορίζεται στο σημείο 2 του παραρτήματος της σύστασης (ΕΕ) 2025/1099 της Επιτροπής¹⁵.
- 16α) «πρόγραμμα εργασιών»: έγγραφο που εκδίδει η Επιτροπή για την υλοποίηση του ειδικού προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 18 της απόφασης XXX ή έγγραφο ισοδύναμο ως προς το περιεχόμενο και τη δομή που εκδίδεται από φορέα χρηματοδότησης·
- 17) «αποτελέσματα»: κάθε υλική ή άυλη εκροή δεδομένης δράσης, για παράδειγμα δεδομένα, γνώσεις ή τεχνογνωσία, ανεξαρτήτως μορφής ή φύσης και είτε μπορεί να προστατευτεί είτε όχι, καθώς και όλα τα δικαιώματα και όλες οι υποχρεώσεις που συνδέονται με αυτήν, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας·
- 18) «δράση έρευνας αιχμής του ΕΣΕ»: ερευνητική δράση υπό την καθοδήγηση κύριου ερευνητή, η οποία φιλοξενείται από μεμονωμένους ή πολλαπλούς δικαιούχους που λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ)·
- 18α) «δράση έρευνας και καινοτομίας»: δράση που αποσκοπεί στη δημιουργία νέων γνώσεων ή στη διερεύνηση της σκοπιμότητας νέων ή βελτιωμένων τεχνολογιών, προϊόντων, διαδικασιών, υπηρεσιών ή λύσεων. Μπορεί να περιλαμβάνει βασική και εφαρμοσμένη έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και ενοποίηση·
- 19) «δράση έρευνας και κατάρτισης»: δράση με στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων, των γνώσεων και των προοπτικών σταδιοδρομίας των ερευνητών, με προώθηση της κινητικότητας μεταξύ χωρών, τομέων ή επιστημονικών κλάδων, όπως στο πλαίσιο της συνιστώσας «Δράσεις Marie Skłodowska-Curie»·

¹⁴ Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

¹⁵ Σύσταση (ΕΕ) 2025/1099 της Επιτροπής, της 21ης Μαΐου 2025, σχετικά με τον ορισμό των μικρών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης (mid-cap) (ΕΕ L, 2025/1099, 28.5.2025, σ. 1).

- 20) «δράση συντονισμού και στήριξης»: δράση που συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος, εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας (E&K), εκτός εάν διεξάγονται στο πλαίσιο της συνιστώσας «Διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας» του μέρους IV «Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας» και συντονισμός από τη βάση προς την κορυφή χωρίς συγχρηματοδότηση ερευνητικών δραστηριοτήτων από την Ένωση που επιτρέπει τη συνεργασία μεταξύ νομικών οντοτήτων από τα κράτη μέλη και από τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα προκειμένου να ενισχυθεί ο EXE.
- 21) «έμμεσες δράσεις»: δραστηριότητες E&K στις οποίες η Ένωση παρέχει χρηματοδοτική στήριξη και οι οποίες αναλαμβάνονται από συμμετέχοντες.
- 22) «άμεσες δράσεις»: δραστηριότητες E&K που αναλαμβάνει η Επιτροπή μέσω του JRC.
- 23) «οικοσύστημα καινοτομίας»: οικοσύστημα στους κόλπους του οποίου συγκεντρώνονται οργανισμοί με λειτουργικό στόχο να καταστούν δυνατές η έρευνα, η τεχνολογική ανάπτυξη και η καινοτομία, το οποίο περιλαμβάνει σχέσεις μεταξύ υλικών πόρων (όπως κονδύλια, εξοπλισμός και εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών), θεσμικών φορέων (όπως ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και υπηρεσίες στήριξης, οργανισμοί έρευνας και τεχνολογίας, επιχειρήσεις, επενδυτές — συμπεριλαμβανομένων επενδυτών κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου— και ενδιαμέσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί) και εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φορέων χάραξης πολιτικής και χρηματοδότησης.
- 24) «τρίγωνο της γνώσης»: δίκτυα μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ερευνητικών οργανισμών και επιχειρήσεων με στόχο την υποστήριξη οικοσυστημάτων έρευνας και καινοτομίας που θα καλύπτουν τη ανάπτυξη διαύλου καινοτομίας από την έναρξη εφαρμογής της καινοτομίας και την επιχειρηματική εκπαίδευση έως την ίδρυση νεοφυών επιχειρήσεων και την ανάπτυξη επεκτεινόμενων επιχειρήσεων.

Στόχοι του προγράμματος

1. Το πρόγραμμα ενισχύει την επιστημονική και τεχνολογική βάση της ΕΕ μέσω άριστης έρευνας και καινοτομίας που βασίζεται στον ανοικτό ανταγωνισμό, στηρίζοντας έτσι την ευημερία, την ανταγωνιστικότητα, την κυριαρχία και την ανθεκτικότητα της Ένωσης και των κρατών μελών της, επιτυγχάνοντας επιστημονικό, τεχνολογικό, οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο, και αντιμετωπίζοντας ευρωπαϊκές και παγκόσμιες προκλήσεις, σε συνέργεια με τους γενικούς και τους ειδικούς στόχους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας.
2. Το πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:
 - Ανάπτυξη, υποστήριξη και προαγωγή της επιστημονικής και τεχνολογικής αριστείας για τη στήριξη της δημιουργίας και της διάδοσης υψηλής ποιότητας γνώσεων, δεξιοτήτων, τεχνολογιών και καινοτόμων λύσεων.
 - Στήριξη της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) και του συμφώνου EXE για την έρευνα και την καινοτομία, και συμβολή στην ευθυγράμμιση των ενωσιακών, των εθνικών και των περιφερειακών πολιτικών, προτεραιοτήτων και επενδύσεων για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας.
 - Στήριξη της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών, με στόχο την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων σε όλα τα επίπεδα και την προώθηση ελκυστικών ερευνητικών σταδιοδρομιών, την ενθάρρυνση της κυκλοφορίας εγκεφάλων και την αντιμετώπιση της διαρροής εγκεφάλων.
 - Αύξηση της συνεργατικής έρευνας και καινοτομίας, της ανταλλαγής γνώσεων και της αξιοποίησης σε ενωσιακό επίπεδο, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των κινδύνων που σχετίζονται με την ασφάλεια της έρευνας.
 - Προώθηση ανοικτής και ασφαλούς διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας.
 - Μείωση των εθνικών και περιφερειακών ανισοτήτων όσον αφορά την ικανότητα έρευνας και καινοτομίας και τις σχετικές δεξιότητες με την ενίσχυση των οικοσυστημάτων έρευνας και καινοτομίας.

- Βελτίωση της θέσης της Ένωσης στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις στρατηγικές τεχνολογίες και στην ανατρεπτική καινοτομία, διευκόλυνση της διάδοσης καινοτόμων λύσεων για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και την αντιμετώπιση ευρωπαϊκών και παγκόσμιων κοινωνικών προκλήσεων.
 - Ελαχιστοποίηση των κινδύνων και κινητοποίηση περισσότερης ιδιωτικής χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας, ειδικότερα για τη στήριξη του τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας και την επέκταση καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων και ΜΜΕ.
 - Ενίσχυση των δημόσιων και των ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία στα κράτη μέλη, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην επίτευξη του στόχου συνολικών δαπανών στην έρευνα και την ανάπτυξη που θα αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) της Ένωσης.
- 2α. Οι ειδικοί στόχοι του ειδικού προγράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο β) του παρόντος κανονισμού είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της αποδοτικότητας και της ανθεκτικότητας της ευρωπαϊκής τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης στον τομέα της άμυνας μέσω της στήριξης δράσεων συνεργατικής έρευνας και ανάπτυξης, της προώθησης της καινοτομίας και της τεχνολογικής υπεροχής.

Άρθρο 4

Διάρθρωση του προγράμματος

1. [Για τους σκοπούς του ειδικού προγράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2, το πρόγραμμα διαρθρώνεται ως ακολούθως σε μέρη, τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3 και στα σκέλη πολιτικής του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας]]:
 - α) Πυλώνας I «Επιστήμη αριστείας», με τις ακόλουθες συνιστώσες:
 - i) Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ)·
 - ii) δράσεις «Marie Skłodowska-Curie» (MSCA)·
 - iii) Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC)

β) Πυλώνας II «Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία», με τις ακόλουθες συνιστώσες:

- i) «Ανταγωνιστικότητα», συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας που συμβάλλουν στους στόχους και τις ειδικές δραστηριότητες των σκελών πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας:
 - 1) συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου IV «Καθαρή μετάβαση και απανθρακοποίηση της βιομηχανίας» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας·
 - 2) συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου V «Υγεία, βιοτεχνολογία, γεωργία και βιοοικονομία» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας·
 - 3) συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου VI «Ψηφιακή υπεροχή» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας·
 - 4) συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου VII «Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας.
- ii) «Κοινωνία», συμπεριλαμβανομένων συνεργατικών δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας που αποσκοπούν στην καθοδήγηση της αντιμετώπισης των κοινωνικών και πολιτιστικών προκλήσεων και του μετασχηματισμού, καθώς και στη στήριξη μιας τεκμηριωμένης χάραξης πολιτικής για μελλοντοστραφείς και ανθεκτικές κοινωνίες.

γ) Πυλώνας III «Καινοτομία», με τις ακόλουθες συνιστώσες:

- i) Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ)·
- ii) ευρωπαϊκά οικοσυστήματα καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων για την προώθηση της ολοκλήρωσης του τριγώνου της γνώσης —τριτοβάθμια εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία, επιχειρήσεις— σε ολόκληρη την Ένωση.

- δ) Πυλώνας IV «Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας», με τις ακόλουθες συνιστώσες:
- i) Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας·
 - ii) ερευνητικές και τεχνολογικές υποδομές·
 - iii) διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας.

Άρθρο 5
Οριζόντιες αρχές

Το πρόγραμμα:

- α) Διασφαλίζει μια διεπιστημονική προσέγγιση, κατά περίπτωση, και προβλέπει την ενσωμάτωση των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών σε όλο το πρόγραμμα. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ειδικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για θέματα που σχετίζονται με τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες.
- β) Προωθεί τις επιστημονικές γνώσεις και συμβάλλει στη δημιουργία τεκμηριωμένων, αποτελεσματικών και ευέλικτων δημόσιων πολιτικών σε ολόκληρη την Ένωση και πέραν αυτής.
- β-α) Καλύπτει την αξιακή αλυσίδα της έρευνας και της καινοτομίας και καθιστά δυνατή μια ισχυρή διασύνδεση με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας για να προωθηθεί η υιοθέτηση και διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας και της καινοτομίας.
- γ) Ενθαρρύνει τις πρακτικές ανοικτής επιστήμης, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας ανοικτή πρόσβαση σε επιστημονικές δημοσιεύσεις που έχουν αξιολογηθεί από ομοτίμους όσον αφορά τα αποτελέσματα, καθώς και ανοικτή πρόσβαση σε ερευνητικά δεδομένα και άλλα αποτελέσματα σύμφωνα με την αρχή «ανοικτή στο μέτρο του δυνατού, κλειστή στο μέτρο του αναγκαίου» και σύμφωνα με τις αρχές FAIR, καθώς και επεκτείνοντας και ενοποιώντας το ευρωπαϊκό νέφος ανοικτής επιστήμης ως τον κοινό ευρωπαϊκό χώρο δεδομένων για την έρευνα.
- γ-α) Προωθεί και καθιστά δυνατή την κλίμακα της ευρείας και διαφοροποιημένης συνεργασίας σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων μεταξύ Ευρωπαίων ερευνητών, φορέων καινοτομίας και επιχειρήσεων, ώστε να συμβάλει στην ενίσχυση της διασύνδεσης και των συνεργατικών δεσμών μεταξύ των εθνικών οικοσυστημάτων έρευνας και καινοτομίας, αξιοποιώντας την πανευρωπαϊκή δεξαμενή ταλέντων και ικανοτήτων, τονώνοντας την κυκλοφορία εγκεφάλων και φέρνοντας σε επαφή τόσο την καθιερωμένη όσο και την αναδυόμενη αριστεία.

- γ-αα) Ακολουθεί μια προσέγγιση διπλής χρήσης εκ σχεδιασμού μέσω ειδικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που στοχεύουν αποκλειστικά σε τεχνολογίες διπλής χρήσης, ενώ σε ανοικτές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων μπορούν επίσης να υποστηριχθούν δραστηριότητες διπλής χρήσης.
- γ-β) Διαφυλάσσει την ασφάλεια της έρευνας μέσω της πρόβλεψης και της διαχείρισης κινδύνων όπως η ανεπιθύμητη μεταφορά κρίσιμης τεχνολογίας, αποτελεσμάτων και γνώσεων, η κακόβουλη επιρροή στην έρευνα και οι παραβάσεις της δεοντολογίας ή της ακεραιότητας.
- γ-γ) Διασφαλίζει τη διοικητική απλούστευση και τη μείωση του φόρτου προς όφελος των αιτούντων και των δικαιούχων.
- γ-γα) Διασφαλίζει ότι οι προτάσεις αξιολογούνται με επαγγελματικά επαρκείς, διαφανείς και ουδέτερες διενέργειες εξέτασης, διαφυλάσσοντας τα υψηλά πρότυπα και την ποιότητα του συστήματος αξιολόγησης και εξασφαλίζοντας αποδοτικότητα και πρακτικότητα.
- γ-δ) Υποστηρίζει την προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους τους συμφεροντούχους του τομέα της έρευνας και της καινοτομίας στην Ένωση.
- γ-ε) Διασφαλίζει την εφαρμογή της ισότητας των φύλων εξ ορισμού, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στο περιεχόμενο της Ε&Κ σε όλα τα στάδια του ερευνητικού κύκλου.
- γ-στ) Εξασφαλίζει στρατηγικές συνέργειες μεταξύ των πυλώνων και των συνιστωσών τους.
- γ-ζ) Υλοποιείται σε συνέργεια με άλλα προγράμματα της Ένωσης και, κατά περίπτωση, με εθνικά και περιφερειακά προγράμματα, διασφαλίζοντας τη διοικητική απλούστευση.
- γ-η) Διευκολύνει τη συμμετοχή των συμφεροντούχων κάθε κατηγορίας και δη των νεοεισερχόμενων και των νέων ομάδων-στόχων στο πρόγραμμα, ιδίως μέσω των εθνικών σημείων επαφής που μπορούν να αλληλεπιδράσουν με σχετικές δομές στήριξης στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων της Ένωσης.

[Άρθρο 6

Προϋπολογισμός

1. Το ενδεικτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο του προγράμματος για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2028 έως την 31η Δεκεμβρίου 2034 ανέρχεται σε 175 002 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές.

2. Η ενδεικτική κατανομή του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου για το ειδικό πρόγραμμα του άρθρου 1 παράγραφος 2 στοιχείο α) έχει ως εξής:

α) 44 079 000 000 EUR για το μέρος I «Επιστήμη αριστείας», εκ των οποίων 2 600 000 000 EUR για τις μη πυρηνικές άμεσες δράσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών (JRC).

β) 75 876 000 000 EUR για το μέρος II «Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία», εκ των οποίων:

i) 68 270 000 000 EUR για την «Ανταγωνιστικότητα», εκ των οποίων:

25 331 000 000 EUR για συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου IV «Καθαρή μετάβαση και απανθρακοποίηση της βιομηχανίας» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας·

19 650 000 000 EUR για συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου V «Υγεία, βιοτεχνολογία, γεωργία και βιοοικονομία» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας·

16 854 000 000 EUR για συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου VII «Ψηφιακή υπεροχή» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας·

6 435 000 000 EUR για συνεργατικές δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου VII «Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα» του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας.

ii) 7 606 000 000 EUR για την «Κοινωνία».

γ) 38 785 000 000 EUR για το μέρος III «Καινοτομία».

δ) 16 262 000 000 EUR για το μέρος IV «Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας», εκ των οποίων 5 387 000 000 EUR για τη διεύρυνση της συμμετοχής και τη διάδοση της αριστείας.

3. Το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και τα ποσά των πρόσθετων πόρων που αναφέρονται στο άρθρο 7 μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας με σκοπό την υλοποίηση του προγράμματος, όπως για δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, λογιστικών και άλλων ελέγχων και αξιολόγησης, συστήματα και πλατφόρμες τεχνολογίας πληροφοριών, δραστηριότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της εσωτερικής επικοινωνίας σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης, καθώς και για την παροχή κάθε άλλης τεχνικής και διοικητικής βοήθειας ή για δαπάνες σχετικές με το προσωπικό με τις οποίες επιβαρύνεται η Επιτροπή για τη διαχείριση του προγράμματος.
4. Εάν κριθεί αναγκαίο, προκειμένου να καταστεί εφικτή η διαχείριση των δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2034, μπορούν να εγγραφούν στον προϋπολογισμό της Ένωσης πιστώσεις για την περίοδο μετά το 2034 ώστε να καλυφθούν οι αναγκαίες δαπάνες και να καταστεί δυνατή η διαχείριση δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του προγράμματος.
5. Οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις για δράσεις άνω του ενός οικονομικού έτους μπορούν να κατανέμονται σε ετήσιες δόσεις επί σειρά ετών.]

Άρθρο 7

Πρόσθετοι πόροι

1. Τα κράτη μέλη, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ένωσης, οι τρίτες χώρες, οι διεθνείς οργανισμοί, τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη μπορούν να καταβάλλουν πρόσθετες χρηματοδοτικές ή μη χρηματοδοτικές συνεισφορές στο πρόγραμμα. Οι πρόσθετες χρηματοδοτικές συνεισφορές συνιστούν εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 2 στοιχεία α), δ) ή ε) ή του άρθρου 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.

2. Οι πόροι που διατίθενται στα κράτη μέλη υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης μπορούν, κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών, να διατεθούν στο πρόγραμμα. Οι εν λόγω πόροι εκτελούνται άμεσα ή έμμεσα από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Προστίθενται στο ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού. Οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται προς όφελος του οικείου κράτους μέλους. Όταν η Επιτροπή δεν έχει αναλάβει νομική δέσμευση στο πλαίσιο άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης για πρόσθετα ποσά που διατίθενται κατ' αυτόν τον τρόπο στο πρόγραμμα, τα αντίστοιχα μη δεσμευμένα ποσά μπορούν, κατόπιν αιτήματος του οικείου κράτους μέλους, να μεταφερθούν και πάλι σε ένα ή περισσότερα αντίστοιχα προγράμματα-πηγή.

Άρθρο 8

Εναλλακτική, συνδυασμένη και σωρευτική χρηματοδότηση

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συνέργεια με άλλα προγράμματα της Ένωσης. Μια δράση που έχει λάβει συνεισφορά της Ένωσης από άλλο πρόγραμμα μπορεί επίσης να λάβει συνεισφορά στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος. Οι κανόνες του σχετικού προγράμματος της Ένωσης εφαρμόζονται στην αντίστοιχη συνεισφορά ή μπορεί να εφαρμοστεί ενιαίο σύνολο κανόνων σε όλες τις συνεισφορές και να συναφθεί ενιαία νομική δέσμευση. Εάν η συνεισφορά της Ένωσης βασίζεται σε επιλέξιμες δαπάνες, η σωρευτική στήριξη από τον προϋπολογισμό της Ένωσης δεν υπερβαίνει τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες της δράσης και μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία σύμφωνα με τα έγγραφα που καθορίζουν τους όρους στήριξης.

2. Οι διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής στο πλαίσιο του προγράμματος μπορούν να διεξάγονται από κοινού υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με κράτη μέλη, θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, τρίτες χώρες, διεθνείς οργανισμούς, διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Οι διαδικασίες αυτές υπόκεινται σε ενιαίο σύνολο κανόνων και έχουν ως αποτέλεσμα τη σύναψη ενιαίων νομικών δεσμεύσεων. Για τον σκοπό αυτόν, οι εταίροι της διαδικασίας από κοινού ανάθεσης/χορήγησης/απονομής μπορούν να διαθέσουν πόρους στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 7 του παρόντος κανονισμού, ή να επιφορτιστούν με την εκτέλεση της εν λόγω διαδικασίας, κατά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Στις διαδικασίες από κοινού ανάθεσης/χορήγησης/απονομής, εκπρόσωποι των εταίρων στην εν λόγω διαδικασία μπορούν επίσης να είναι μέλη της επιτροπής αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 153 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.
3. Μπορεί να απονεμηθεί σφραγίδα αριστείας για προσκλήσεις που προσδιορίζονται στο πρόγραμμα εργασιών και πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) έχουν αξιολογηθεί σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος· και
 - β) πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων· και
 - γ) δεν έχουν χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων μόνο λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.
4. Οι δράσεις για τις οποίες έχει απονεμηθεί σφραγίδα μπορούν να χρηματοδοτούνται από άλλα ενωσιακά κονδύλια ή από τα κράτη μέλη.

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα

1. Το πρόγραμμα μπορεί να είναι ανοικτό στη συμμετοχή των ακόλουθων τρίτων χωρών, μέσω πλήρους ή μερικής σύνδεσης με αυτό, σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 3 και εφαρμόζονται:
 - α) στα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, καθώς και στα πολύ μικρά ευρωπαϊκά κράτη (Άγιος Μαρίνος, Ανδόρα, Βατικανό και Μονακό), σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στις σχετικές συμφωνίες·
 - β) στις υπό προσχώρηση χώρες, τις υποψήφιες χώρες και τα δυνάμει υποψήφια μέλη, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια, πρωτόκολλα και αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης ή σε παρεμφερείς συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που καθορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·
 - γ) στις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια, πρωτόκολλα και αποφάσεις του συμβουλίου σύνδεσης ή σε παρεμφερείς συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που καθορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·
 - δ) σε άλλες τρίτες χώρες, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται σε ειδική διεθνή συμφωνία η οποία καλύπτει τη συμμετοχή της τρίτης χώρας σε οποιοδήποτε πρόγραμμα της Ένωσης.
2. Οι συμφωνίες για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα που αναφέρονται στην παράγραφο 1:
 - α) διασφαλίζουν δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στις συνεισφορές και τα οφέλη της τρίτης χώρας που συμμετέχει στο πρόγραμμα·

- β) καθορίζουν τους όρους συμμετοχής στο πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματοδοτικών συνεισφορών —οι οποίες συνίστανται σε επιχειρησιακή συνεισφορά και τέλος συμμετοχής— στο ΕΤΑ και στις γενικές διοικητικές δαπάνες του·
 - γ) δεν παρέχουν στην τρίτη χώρα καμία εξουσία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος·
 - δ) εγγυώνται τα δικαιώματα της Ένωσης για τη διασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και την προστασία των οικονομικών της συμφερόντων·
 - ε) κατά περίπτωση, διασφαλίζουν την προστασία των συμφερόντων ασφάλειας και δημόσιας τάξης της Ένωσης.
3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 2 στοιχείο δ), η τρίτη χώρα παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται βάσει των κανονισμών (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και εγγυάται ότι οι αποφάσεις που επιβάλλουν χρηματική υποχρέωση σε πρόσωπα που δεν είναι κράτη κατά την έννοια του άρθρου 299 της ΣΛΕΕ, καθώς και οι αποφάσεις και οι διατάξεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι εκτελεστές.
4. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο δ), η σύνδεση ή η μερική σύνδεση άλλων τρίτων χωρών είναι δυνατή μόνον εάν πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια:
- α) διαθέτουν ικανοποιητικές ικανότητες στην επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία·
 - β) είναι προσηλωμένες σε μια οικονομία ανοιχτής αγοράς που βασίζεται σε κανόνες, συμπεριλαμβανομένων της δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και πλαισιώνεται από δημοκρατικούς θεσμούς·
 - γ) προωθούν ενεργά πολιτικές για τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας των πολιτών.

5. Όσον αφορά το εύρος της σύνδεσης κάθε τρίτης χώρας με το πρόγραμμα, λαμβάνονται υπόψη ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η συμμόρφωση με το συναφές ενωσιακό και διεθνές δίκαιο, η ανάλυση των κινδύνων, ιδίως εκείνων που είναι πιθανό να επηρεάσουν τη δημόσια τάξη και ασφάλεια της Ένωσης στους σχετικούς τομείς πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ασφάλειας και της ασφάλειας της έρευνας, καθώς και τα οφέλη και ο ευρύτερος στόχος της προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης μέσω της έρευνας και της καινοτομίας. Αντιστοίχως, με εξαίρεση τα μέλη του ΕΟΧ, τις προσχωρούσες χώρες, τις υποψήφιες χώρες και τα δυνάμει υποψήφια μέλη, οι τρίτες χώρες είναι δυνατόν να εξαιρούνται από τμήματα του προγράμματος σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό ή την ίδια τη συμφωνία σύνδεσης.
6. Η συμφωνία σύνδεσης στην οποία καθορίζονται οι όροι συμμετοχής στο πρόγραμμα προβλέπει, στο μέτρο του δυνατού, την αμοιβαία συμμετοχή νομικών οντοτήτων που είναι εγκατεστημένες στην Ένωση σε ισοδύναμα προγράμματα τρίτων χωρών που είναι συνδεδεμένες με το πρόγραμμα σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στα εν λόγω προγράμματα.
7. Οι όροι για τον καθορισμό του ύψους των χρηματοδοτικών συνεισφορών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο β) εξασφαλίζουν τακτική αυτόματη διόρθωση τυχόν σημαντικών ανισορροπιών σε σύγκριση με το ποσό που λαμβάνουν οι οντότητες που είναι εγκατεστημένες στη συνδεδεμένη χώρα μέσω της συμμετοχής στο πρόγραμμα, λαμβανομένων υπόψη των δαπανών διαχείρισης, εκτέλεσης και λειτουργίας του προγράμματος. Για τη διάθεση των χρηματοδοτικών συνεισφορών συνεκτιμάται το επίπεδο συμμετοχής των νομικών οντοτήτων των συνδεδεμένων με το πρόγραμμα τρίτων χωρών σε κάθε μέρος του προγράμματος.
- 7α. Η Επιτροπή παρέχει, σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέχονται μέσω της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού, στην επιτροπή του προγράμματος πληροφορίες σχετικά με τις χρηματοδοτικές συνεισφορές από συνδεδεμένες με το πρόγραμμα τρίτες χώρες και τη διάθεσή τους στις διάφορες συνιστώσες του προγράμματος.

Υλοποίηση και μορφές της ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με τις οντότητες ή τους οργανισμούς που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του εν λόγω κανονισμού.
2. Η ενωσιακή στήριξη μπορεί να παρέχεται υπό οποιαδήποτε μορφή μέσω διαδικασιών ανάθεσης/χορήγησης/απονομής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, ιδίως μέσω επιχορηγήσεων, βραβείων, προμηθειών, μη χρηματοοικονομικών δωρεών και χρηματοδοτικών μέσων. Οι επιχορηγήσεις συνιστούν την κύρια μορφή στήριξης στο πρόγραμμα.
3. [Εξαιρούμενων των χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο (του Ταμείου) του ΕΣΚ, όταν η ενωσιακή στήριξη παρέχεται με τη μορφή δημοσιονομικής εγγύησης ή χρηματοδοτικού μέσου, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζεται με μη επιστρεπτέα στήριξη σε συνδυαστική πράξη, παρέχεται αποκλειστικά μέσω του μέσου InvestEU του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας και υλοποιείται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες του εν λόγω μέσου, μέσω των συμφωνιών συνεισφοράς ή των συμβάσεων εγγύησης που συνάπτονται για τον σκοπό αυτό. Όταν το πρόγραμμα χρησιμοποιεί το μέσο InvestEU του ΕΤΑ, παρέχει τις προβλέψεις για τη δημοσιονομική εγγύηση και τη χρηματοδότηση για τα χρηματοδοτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες συνδυάζονται με μη επιστρεπτέα στήριξη με τη μορφή συνδυαστικής πράξης.]
4. Όταν η ενωσιακή χρηματοδότηση παρέχεται υπό τη μορφή επιχορήγησης, η χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται, κατά περίπτωση, ως χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες ή με τη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους, ειδικότερα μέσω κατ' αποκοπή ποσών ή μοναδιαίων δαπανών για το προσωπικό, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Η χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται υπό μορφή επιστροφής των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών ή στόχων μιας δράσης. Όταν είναι αναγκαίο να καταστεί δυνατή η χρήση άλλων πηγών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των συνεπενδύσεων με εθνικούς πόρους που υπόκεινται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, η χρηματοδότηση παρέχεται υπό μορφή επιστροφής των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών ή απλουστευμένων επιλογών κόστους.

5. Για τους σκοπούς του άρθρου 153 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, η επιτροπή αξιολόγησης απαρτίζεται εν όλω ή, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, εν μέρει από ανεξάρτητους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. Στην περίπτωση δράσεων συντονισμού και στήριξης, η επιτροπή αξιολόγησης μπορεί, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, να απαρτίζεται εν όλω από εκπροσώπους θεσμικών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 153 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 11

Ευρωπαϊκές συμπράξεις

1. Όταν είναι αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3, οι δραστηριότητες δυνάμει του παρόντος κανονισμού μπορούν να υλοποιούνται μέσω ευρωπαϊκών συμπράξεων με διαφανή τρόπο. Τέτοιες συμπράξεις δημιουργούνται μόνο στις περιπτώσεις όπου δεν μπορούν να επιτευχθούν οι επιθυμητοί στόχοι μόνο μέσω δράσης της Ένωσης και όπου απαιτείται ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και άλλων εταίρων, συμπεριλαμβανομένων εθνικών, περιφερειακών ή/και ιδιωτικών φορέων. Οι τομείς που προσφέρονται για ευρωπαϊκές συμπράξεις θα καθοριστούν με βάση τις κατευθύνσεις που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο του Συμβουλίου ή, κατά περίπτωση, από τα συμβουλευτικά του όργανα. Διασφαλίζεται η συνοχή και, κατά περίπτωση, επιδιώκονται συνέργειες με άλλα προγράμματα της Ένωσης, ιδίως με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας.
- 1α. Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις:
- α) βασίζονται σε μνημόνιο συμφωνίας και συμπληρώνονται, σε περίπτωση χρηματοδοτικών συνεισφορών από εταίρους πλην της Ένωσης, με συμβατική ρύθμιση μεταξύ της Ένωσης και των εταίρων. Οι εν λόγω συμπράξεις θα υλοποιηθούν μέσω δράσεων στα σχετικά προγράμματα εργασιών του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» ή/και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας ή

β) σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μέσω της ανάθεσης καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού από ένα ή περισσότερα προγράμματα χρηματοδότησης της Ένωσης σε οργανισμούς που συστήνονται με βάση τα άρθρα 185 ή 187 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Η σύσταση οργανισμών δυνάμει του άρθρου 187 της ΣΛΕΕ πραγματοποιείται μέσω ενιαίας ιδρυτικής πράξης που διασφαλίζει την εφαρμογή εναρμονισμένων κανόνων. Η σύσταση συμπράξεων δυνάμει του άρθρου 185 της ΣΛΕΕ πραγματοποιείται μέσω ειδικών πράξεων.

2. Για κάθε σύμπραξη, το μνημόνιο συμφωνίας που συμπληρώνεται με συμβατική ρύθμιση σε περίπτωση χρηματοδοτικών συνεισφορών από εταίρους πλην της Ένωσης, ή η ιδρυτική πράξη, ορίζουν:

-α) τους στόχους και τα ορόσημα που πρέπει να επιτευχθούν·

α) τα αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν, τα οποία πρέπει να είναι σαφή, μετρήσιμα και χρονικά προσδιορισμένα·

β) ενιαίο σύνολο απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένων βασικών δεικτών επιδόσεων και επιπτώσεων·

γ) τις σχετικές οικονομικές δεσμεύσεις ή/και δεσμεύσεις σε είδος όλων των εταίρων·

δ) ρυθμίσεις διακυβέρνησης σε συνδυασμό με μηχανισμό στο πλαίσιο του οποίου όλοι οι εταίροι μπορούν να συζητούν και να συμφωνούν σχετικά με τον προγραμματισμό και τις δραστηριότητες των συμπράξεων, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων που διασφαλίζουν τα δικαιώματα ψήφου τους και την επαρκή εκπροσώπησή τους·

δ-α) στρατηγικό θεματολόγιο έρευνας και καινοτομίας (SRIA) που συμφωνείται μεταξύ των εταίρων, στο οποίο περιγράφονται λεπτομερώς οι θεματικές προτεραιότητες και ο αναμενόμενος επιστημονικός και κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος, καθώς και χάρτη πορείας των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων και οροσήμων καθ' όλη τη διάρκεια της σύμπραξης. Όταν οι συμπράξεις αναπτύσσουν δραστηριότητες και οδούς διείδυσης στην αγορά, το SRIA περιλαμβάνει θεματολόγιο ανάπτυξης το οποίο συμφωνείται μεταξύ των εταίρων.

- 3α. Για τις ευρωπαϊκές συμπράξεις που συστήνονται δυνάμει της παραγράφου 1α στοιχείο α), η στήριξη της Ένωσης λαμβάνει τη μορφή συνεισφορών σε δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για δραστηριότητες E&K. Οι συνεισφορές αυτές αποσκοπούν στη μόχλευση της μέγιστης συνεισφοράς από άλλους εταίρους. Άλλα προγράμματα της Ένωσης μπορούν να συνεισφέρουν σε άλλες δραστηριότητες, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας για δραστηριότητες ανάπτυξης.
- 3α-α. Για τις ευρωπαϊκές συμπράξεις που συστήνονται δυνάμει της παραγράφου 1α στοιχείο β), η Ένωση παρέχει χρηματοδοτική συνεισφορά από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» για δραστηριότητες E&K. Άλλα προγράμματα της Ένωσης μπορούν να συνεισφέρουν σε άλλες δραστηριότητες, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας για δραστηριότητες ανάπτυξης. Η συνολική συνεισφορά της Ένωσης και των εταίρων πλην της Ένωσης είναι ισοδύναμη. Η ενιαία βασική πράξη για τις κοινές επιχειρήσεις δυνάμει του άρθρου 187 της ΣΛΕΕ και η σχετική ιδρυτική πράξη για πρωτοβουλίες δυνάμει του άρθρου 185 της ΣΛΕΕ καθορίζουν τους λεπτομερείς κανόνες για τη συνεισφορά όλων των εταίρων.
- 3β. Οι συνεισφορές των άλλων εταίρων πλην της Ένωσης λαμβάνουν τις ακόλουθες μορφές:
- α) χρηματοδοτικές συνεισφορές στον επιχειρησιακό και διοικητικό προϋπολογισμό της πρωτοβουλίας, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης από τα κράτη μέλη των συμμετεχόντων που είναι εγκατεστημένοι στο αντίστοιχο κράτος μέλος για τις δράσεις στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας·
 - β) συνεισφορές σε είδος για τη χρηματοδότηση των ιδίων δαπανών συμμετοχής σε έργα στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας.
- 3βα. Οι σχετικές χορηγούσες αρχές της Ένωσης ή άλλοι φορείς στους οποίους έχει ανατεθεί η εκτέλεση του προϋπολογισμού διαχειρίζονται ενιαίες διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής, συμπεριλαμβανομένων διαδικασιών για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων, την αξιολόγηση, την επιλογή και την παρακολούθηση, διασφαλίζοντας την απλούστευση και τη διαφάνεια. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τις χρηματοδοτικές συνεισφορές τους σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες και τις ισχύουσες εθνικές διαδικασίες, διασφαλίζοντας την απλούστευση και την εναρμονισμένη εφαρμογή.

5. Οι ευρωπαϊκές συμπράξεις:

- α) προσδιορίζονται και συμφωνούνται σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, σε διαβούλευση με τον ιδιωτικό τομέα·
- β) συστήνονται με σκοπό την αντιμετώπιση των προκλήσεων που απαιτούν κρίσιμη μάζα πόρων και μια ενιαία και συντονισμένη προσέγγιση τόσο ως προς τον προγραμματισμό όσο και ως προς την υλοποίηση, μεταξύ των φορέων·
- β-α) συστήνονται μόνο στις περιπτώσεις που δεν μπορούν να επιτευχθούν οι επιθυμητοί στόχοι μόνο μέσω δράσης της Ένωσης ή άλλων μορφών στήριξης στο πλαίσιο του προγράμματος·
- γ) ευθυγραμμίζονται με τις στρατηγικές προτεραιότητες της Ένωσης και βοηθούν στην υλοποίηση σημαντικών πολιτικών και πρωτοβουλιών πολιτικής της Ένωσης που συμπληρώνουν εκείνες των κρατών μελών·
- δ) επιλέγονται με διαφανή, ανοικτή και ανταγωνιστική διαδικασία βασιζόμενη σε ένα σύνολο ποσοτικοποιήσιμων κριτηρίων που σχετίζονται με τον κύκλο ζωής και σε μια δυναμική προσέγγιση βάσει χαρτοφυλακίου, με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται ένα συνεκτικό και συμπληρωματικό χαρτοφυλάκιο περιορισμένου αριθμού ευρωπαϊκών συμπράξεων·
- ε) βασίζονται σε ενδεικτικές εκ των προτέρων και μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις και, στη συνέχεια, σε επίσημες δεσμεύσεις από όλους τους εταίρους να συνεισφέρουν οικονομικά ή, κατά περίπτωση, σε είδος στους πόρους της ευρωπαϊκής σύμπραξης κατά τρόπο που να προωθεί την εναρμόνιση και την τυποποίηση της εφαρμογής·
- ε-α) διασφαλίζουν ότι είναι συνεχώς ανοικτές προς εταίρους όλων των ειδών και μεγεθών σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα και όλους τους επιστημονικούς κλάδους·
- στ) προϋποθέτουν την ύπαρξη σαφούς προσέγγισης κύκλου ζωής, συμπεριλαμβανομένης της εκ των προτέρων κατάρτισης σχεδίου για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας σε συνδυασμό με στρατηγική για τη σταδιακή κατάργηση της ενωσιακής χρηματοδότησης·
- στ-α) επιδιώκουν συνέργειες με άλλα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης, ιδίως με το ΕΤΑ, προκειμένου να αποφευχθούν αλληλεπικαλύψεις και επαναλήψεις και, απεναντίας, να διασφαλιστεί προστιθέμενη αξία και να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος.

- 5α. Μέγιστο ποσοστό [X%] του προϋπολογισμού στον πυλώνα II διατίθεται στις ευρωπαϊκές συμπράξεις.
7. Όλοι οι εταίροι πλην της Ένωσης δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με τη δομή, τα μέλη και τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της σύμπραξης. Στις περιπτώσεις που συνάπτονται συμπράξεις με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις και ενώσεις, περιλαμβάνεται τακτική ενημέρωση σχετικά με τη συμμετοχή τους.

Κεφάλαιο II

Επιστήμη αριστείας

Άρθρο 12

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ) παρέχει ελκυστική και ευέλικτη χρηματοδότηση ώστε να δίνεται η δυνατότητα σε ταλαντούχους και δημιουργικούς μεμονωμένους ερευνητές, ιδίως σε ερευνητές που βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους, και στις ομάδες τους να συμμετέχουν στα πλέον ελπιδοφόρα πεδία της επιστήμης αιχμής, ανεξάρτητα από την εθνικότητα και τη χώρα προέλευσής τους και με βάση τον ανταγωνισμό με αποκλειστικό κριτήριο την αριστεία.
2. Το ΕΣΕ προσελκύει τους πλέον ταλαντούχους ερευνητές από όλο τον κόσμο και ως εκ τούτου συμβάλλει ώστε να εδραιωθεί η Ένωση ως κορυφαίο παγκοσμίως κέντρο έρευνας και καινοτομίας.

Άρθρο 13

Δράσεις «Marie Skłodowska-Curie»

1. Οι δράσεις «Marie Skłodowska-Curie» (MSCA) προωθούν και στηρίζουν την ερευνητική σταδιοδρομία σε όλα τα στάδια, με ιδιαίτερη έμφαση στους ερευνητές που βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την κινητικότητα των ερευνητών από όλο τον κόσμο, προσφέροντας επίσης δυνατότητες ανταλλαγών στο ερευνητικό προσωπικό υπό την επιφύλαξη παραμέτρων ασφάλειας. Οι εν λόγω δράσεις προωθούν την αριστεία στην έρευνα από τη βάση προς την κορυφή, προσελκύουν και διατηρούν άριστα ταλέντα στον τομέα της έρευνας και υποστηρίζουν τις βιώσιμες και ελκυστικές ερευνητικές σταδιοδρομίες στην Ένωση, με στόχο την αύξηση της επιστημονικής αριστείας της Ένωσης, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην ανταγωνιστικότητα στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας.

2. Στο πλαίσιο των δράσεων MSCA παρέχεται χρηματοδότηση σε άριστα διδακτορικά δίκτυα, για υποτροφίες μεταδιδακτορικού επιπέδου, ανταλλαγές προσωπικού στον τομέα της E&K, καθώς και σε μηχανισμούς στήριξης για την προώθηση βιώσιμων σταδιοδρομιών, με σκοπό την προσέλκυση και τη διατήρηση των πλέον υποσχόμενων ταλέντων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη διεθνή, διατομεακή και διεπιστημονική συνεργασία, όπως επίσης στην προβολή σε επιστημονικό επίπεδο. Η χρηματοδότηση στηρίζει την έρευνα αιχμής και επικεντρώνεται στην ανάπτυξη ερευνητικών ταλέντων, με στοχευμένη στήριξη σε ερευνητές στα πρώτα στάδια της σταδιοδρομίας τους. Συμβάλλει δε στην εδραίωση της Ένωσης ως κορυφαίου προορισμού για Ευρωπαίους και αλλοδαπούς ερευνητές.

Άρθρο 14

Κοινό Κέντρο Ερευνών

1. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών παρέχει ανεξάρτητη και τεκμηριωμένη γνώση και επιστημονικά στοιχεία, στηρίζοντας τις πολιτικές της ΕΕ και, κατά περίπτωση, τα κράτη μέλη για την επίτευξη θετικού αντικτύπου στην κοινωνία. Αυτό πραγματοποιείται μέσω άμεσων δράσεων του JRC και μέσω της συμμετοχής του σε έμμεσες δράσεις. Το κεφάλαιο II του τίτλου II δεν εφαρμόζεται στις άμεσες δράσεις. [Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 21 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τα έσοδα ή τα ποσά που προκύπτουν από τις ερευνητικές δραστηριότητες του JRC (π.χ. διπλώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης κ.λπ.) μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν από το JRC.]

Κεφάλαιο III

Ανταγωνιστικότητα και κοινωνία

Άρθρο 15

Συνεργατική έρευνα και καινοτομία

1. Η συνεργατική έρευνα και καινοτομία στηρίζει τη δημιουργία άριστων διακρατικών δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, φέρνοντας σε επαφή οντότητες από διάφορους τομείς και επιστημονικούς κλάδους, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, με σκοπό τη στήριξη της ανακάλυψης, της ανάπτυξης και της ταχείας διάδοσης αποτελεσμάτων υψηλής ποιότητας υπέρ των στρατηγικών προτεραιοτήτων και αξιών της Ένωσης.

2. Οι δραστηριότητες συνεργατικής έρευνας και καινοτομίας διεξάγονται με ισορροπημένο τρόπο μεταξύ χαμηλότερων και υψηλότερων επιπέδων τεχνολογικής ετοιμότητας, καλύπτοντας έτσι ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα έρευνας και καινοτομίας συμπληρωματικά προς τις δραστηριότητες στο πλαίσιο του ETA.
- 2α. Οι δραστηριότητες συνεργατικής έρευνας και καινοτομίας διασφαλίζουν μια ισορροπημένη προσέγγιση μεταξύ δράσεων από τη βάση προς την κορυφή και προκαθορισμένων θεμάτων από στρατηγικούς τομείς, με σκοπό την προώθηση της δημιουργικότητας και, ταυτόχρονα, την παροχή κατευθύνσεων για έρευνα και καινοτομία. Οι περιγραφές των θεμάτων είναι απλές και διατυπώνονται με σαφήνεια τα αναμενόμενα αποτελέσματα και ο αναμενόμενος αντίκτυπος, παράλληλα δε αποφεύγονται οι υπερβολικές λεπτομέρειες σχετικά με συγκεκριμένες μεθοδολογίες, ώστε να προωθείται μια ανοικτή και ανταγωνιστική διαδικασία και να παρέχεται στους αιτούντες μεγαλύτερη ελευθερία να καθορίζουν τις διάφορες οδούς που θα ακολουθήσουν για την επίτευξη των σχετικών στόχων έρευνας και καινοτομίας.
3. Στο πλαίσιο της συνιστώσας «ανταγωνιστικότητα» του πυλώνα II, το παρόν πρόγραμμα στηρίζει δραστηριότητες συνεργατικής έρευνας και καινοτομίας των σκελών πολιτικής του ETA που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης [κεφάλαια IV έως VII του κανονισμού (ΕΕ) XXX για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας].
- 3α. Η Επιτροπή υλοποιεί τις δραστηριότητες συνεργατικής έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο της συνιστώσας «ανταγωνιστικότητα» του πυλώνα II σε ειδικό μέρος των προγραμμάτων εργασίας που εγκρίνονται δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 1α [ETA].
4. Στο πλαίσιο της συνιστώσας «κοινωνία» του πυλώνα II, το παρόν πρόγραμμα στηρίζει δραστηριότητες συνεργατικής έρευνας και καινοτομίας που δεν καλύπτονται από τη συνιστώσα «ανταγωνιστικότητα» και αποσκοπούν στην παροχή καινοτόμων λύσεων και στην ενίσχυση της τεκμηρίωσης ώστε να μπορέσει η κοινωνία να μετασχηματιστεί σύμφωνα με τους στόχους και τις αξίες της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
- 4α. Η Επιτροπή υλοποιεί τις δραστηριότητες συνεργατικής έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο της συνιστώσας «κοινωνία» του πυλώνα II στα προγράμματα εργασιών που εγκρίνονται δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 2 [SP10].

- 4β. Οι συνιστώσες «ανταγωνιστικότητα» και «κοινωνία» αναπτύσσονται με συνεκτικό τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται αμοιβαία ενίσχυση και απρόσκοπτη κάλυψη του τοπίου έρευνας και καινοτομίας για μια ισχυρή και ανθεκτική Ένωση.
6. Στο πλαίσιο του πυλώνα II του παρόντος προγράμματος, παρέχεται στήριξη στο τμήμα έρευνας και καινοτομίας των αποστολών της ΕΕ που συστήνονται δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 έως το 2030. Η στήριξη των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας στον μηχανισμό για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» συνοδεύεται από δράσεις των οποίων η ανάπτυξη εμπίπτει σε άλλα προγράμματα της Ένωσης.

Κεφάλαιο IV

Καινοτομία

Άρθρο 16

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ)

1. Το ΕΣΚ αναλαμβάνει τον εντοπισμό, την ανάπτυξη και την επέκταση υπερπροηγμένης τεχνολογίας και ανατρεπτικών καινοτομιών. Στήριξη παρέχεται όταν νεοφυείς και επεκτεινόμενες επιχειρήσεις υπερπροηγμένης τεχνολογίας και υψηλού κινδύνου δεν είναι αρκετά ώριμες για να λάβουν στήριξη βασιζόμενη στην αγορά. Υλοποιείται κυρίως μέσω ανοικτών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων από τη βάση προς την κορυφή, με παράλληλη διασφάλιση ισορροπημένου χαρτοφυλακίου δράσεων σε όλους τους θεματικούς τομείς. Συμπληρώνεται δε από στοχευμένες θεματικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και προσκλήσεις με θέμα «προκλήσεις» σε τομείς δυνητικού στρατηγικού ενδιαφέροντος, σε στενό συντονισμό και συνέργεια με τα σκέλη πολιτικής του ΕΤΑ, ώστε να εξασφαλιστεί η αλληλοσυμπλήρωση και να αποφευχθούν οι αλληλεπικαλύψεις, ειδικότερα με το μέσο InvestEU του ΕΤΑ.
2. Το ΕΣΚ παρέχει τα ακόλουθα είδη στήριξης για δράσεις υψηλού κινδύνου:
 - α) επιχορηγήσεις από το μέσο Pathfinder για τη διενέργεια έρευνας υψηλού κινδύνου, ιδίως έρευνας αρχικού σταδίου, την εξακρίβωση της δυνατότητας υλοποίησης και την κατασκευή πρωτοτύπων·
 - β) επιχορηγήσεις από το μέσο Transition με στόχο να προετοιμαστεί το έδαφος για την εμπορική ανάπτυξη όσον αφορά τα ερευνητικά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας τεχνοβλαστών και νεοφυών επιχειρήσεων·

- γ) μεικτή χρηματοδότηση και στήριξη από το μέσο Accelerator αποκλειστικά για επενδύσεις σε μεμονωμένες εταιρείες για την ανάπτυξη και τη διάθεση των καινοτομιών τους στην αγορά·
- δ) κίνητρα στους αγοραστές για τη δοκιμή ανατρεπτικών καινοτομιών στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας και τη διάθεσή τους στους πρώτους πελάτες·
- ε) υπηρεσίες επιχειρηματικών επιταχυντών για να συμπληρωθεί η χρηματοδότηση από το ΕΣΚ με την παροχή, συμπληρωματικά και σε συνεργασία με τη συμβουλευτική έργων που αναφέρεται στο κεφάλαιο III του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], πρόσβασης σε εμπειρογνώση στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας, σε ερευνητικές και τεχνολογικές υποδομές, σε καθοδήγηση και πλαisiώση, σε δικτύωση και αντιστοίχιση με επενδυτές, αγοραστές, επιχειρήσεις και άλλους εταίρους καινοτομίας.

3. Τα είδη στήριξης που αναφέρονται στην παράγραφο 2 συνδυάζονται με ευέλικτο τρόπο στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του ΕΣΚ με θέμα «προκλήσεις», οι οποίες αναπτύσσονται και εποπτεύονται από τους διαχειριστές προγραμμάτων του ΕΣΚ. Η υλοποίηση των εν λόγω προσκλήσεων του ΕΣΚ πραγματοποιείται με τη χρήση προσέγγισης βάσει χαρτοφυλακίου, στο πλαίσιο της οποίας οι δράσεις επιλέγονται σύμφωνα με τη συμπληρωματικότητά τους για την επίτευξη καθορισμένων στόχων και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Την εποπτεία έχουν οι διαχειριστές προγραμμάτων του ΕΣΚ, με τη συμβουλή ανεξάρτητων εξωτερικών εμπειρογνομένων, κατά περίπτωση, για την παροχή ευέλικτης προσέγγισης που ανταποκρίνεται στις ταχείες εξελίξεις στην τεχνολογία και τη χάραξη πολιτικών, με εντολή τον αναπροσανατολισμό ή τη διακοπή έργων με χαμηλές επιδόσεις, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής χρηματοδότησης, τη διασφάλιση της ταχείας μετάβασης μεταξύ των μέσων και τη διευκόλυνση των συνδέσεων με τους τελικούς χρήστες και τους πελάτες. Η επιτροπή του προγράμματος ενημερώνεται δεόντως και εγκαίρως σε αυτές τις περιπτώσεις.

4. Όλη η επενδυτική στήριξη του ΕΣΚ υλοποιείται από έναν ή περισσότερους ειδικούς επενδυτικούς φορείς που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους (το Ταμείο του ΕΣΚ). Το Ταμείο του ΕΣΚ διαρθρώνεται κατά τρόπο που να μπορεί να προσελκύσει άλλους επενδυτές του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, προκειμένου να αυξηθεί το αποτέλεσμα μόχλευσης της συνεισφοράς της Ένωσης.

5. Το ΕΣΚ μπορεί να στηρίζει την καινοτομία στην κρίσιμη υπερπροηγμένη τεχνολογία με έμφαση στις αμυντικές εφαρμογές, σε στενό συντονισμό με το σκέλος πολιτικής του ΕΤΑ «Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα». Στις περιπτώσεις αυτές, εφαρμόζονται τα άρθρα 50 και 51 του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας]. Η στήριξη αυτή υπόκειται σε ειδικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και δεν υπερβαίνει το [X%] του συνολικού προϋπολογισμού του πυλώνα III. Επιπλέον των διατάξεων της παραγράφου 3, οι προκλήσεις υποβολής προτάσεων του ΕΣΚ με θέμα «προκλήσεις» που επικεντρώνονται σε αμυντικές εφαρμογές ακολουθούν τις προτεραιότητες που καθορίζονται στο σκέλος πολιτικής του ΕΤΑ [«Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα»] και λαμβάνουν υπόψη τις εν λόγω προτεραιότητες στις παραμέτρους του χαρτοφυλακίου. Η σύνθεση της επιτροπής του προγράμματος που είναι αρμόδια για το σκέλος [«Ανθεκτικότητα και ασφάλεια, αμυντική βιομηχανία και διάστημα»] τηρείται ενήμερη σχετικά με την υλοποίηση της στήριξης του ΕΣΚ σε αμυντικές εφαρμογές.

Άρθρο 17

Ευρωπαϊκά οικοσυστήματα καινοτομίας

1. Το πρόγραμμα στηρίζει δραστηριότητες γύρω από στρατηγικές προτεραιότητες για τη δημιουργία και την ενίσχυση ανταγωνιστικών, ισχυρών, συνδεδεμένων και διακρατικών οικοσυστημάτων καινοτομίας, τη δημιουργία και τη βελτίωση συνθηκών πλαισίου και τη στήριξη των προσπάθειών επίτευξης ευρωπαϊκής κλίμακας, σε συνεργασία και συντονισμό με τις εθνικές και περιφερειακές αρχές. Οι δραστηριότητες αυτές είναι ανοικτές σε όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη ώστε να επωφεληθούν από ισχυρές συνεργασίες σε διατομεακό, διεπιστημονικό και διασυνοριακό επίπεδο. Επιδιώκονται συνέργειες με άλλα μέρη του παρόντος προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων ισχυρών συνεργασιών με άλλες δράσεις και άλλα ενωσιακά, εθνικά και περιφερειακά προγράμματα, με σκοπό την προώθηση της καινοτομίας μέσω της προώθησης της γνώσης, της αμοιβαίας μάθησης, της μεταφοράς τεχνολογίας και της υιοθέτησης από την αγορά, καθώς και μέσω της συμβολής στη δημιουργία ενός δυναμικότερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος που απορρέει από την επιστήμη στην Ένωση.
2. Το πρόγραμμα υποστηρίζει δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των ΚΓΚ του ΕΙΤ, που προωθούν την ολοκλήρωση του τριγώνου της γνώσης —τριτοβάθμια εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία, επιχειρήσεις— σε ολόκληρη την Ένωση.

Κεφάλαιο V

Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας

Άρθρο 18

Ευρωπαϊκό Χώρος Έρευνας

1. Στόχος του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) είναι η δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας χωρίς σύνορα σε ολόκληρη την Ένωση, με ελεύθερη κυκλοφορία των ερευνητών, των επιστημονικών γνώσεων και της τεχνολογίας. Το πρόγραμμα διασφαλίζει την αποτελεσματική προώθηση και προστασία όλων των αξιών και αρχών του EXE και του συμφώνου για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη. Προωθεί την περαιτέρω ευθυγράμμιση των ενωσιακών, των εθνικών και των περιφερειακών πολιτικών έρευνας και καινοτομίας.

Ερευνητικές και τεχνολογικές υποδομές

Η χρηματοδότηση των ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών συμβάλλει στον εφοδιασμό της Ένωσης με ένα ισχυρό, συνεκτικό και συνδεδεμένο οικοσύστημα κορυφαίων και βιώσιμων εγκαταστάσεων και υπηρεσιών, με βάση πανευρωπαϊκές υποδομές υψηλής προτεραιότητας και συμπληρωματικές υπερσύγχρονες εθνικές και περιφερειακές ικανότητες. Τα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης που διατίθενται στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος χρησιμοποιούνται, κατά περίπτωση, σε συνέργεια με άλλα προγράμματα της Ένωσης, ιδίως με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας, και άλλες πηγές χρηματοδότησης. Το πρόγραμμα μπορεί να συνεισφέρει έως και το 20 % του κόστους κατασκευής ή μείζονος αναβάθμισης σημαντικών, παγκόσμιας κλάσης ικανοτήτων ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών ενωσιακού ενδιαφέροντος σε περιπτώσεις όπου απαιτούνται επενδύσεις πέραν της ικανότητας μεμονωμένων ιδιωτικών ή δημόσιων φορέων. Το ποσοστό του συνολικού προϋπολογισμού του πυλώνα IV που χρησιμοποιείται ως συνεισφορά στο κόστος κατασκευής ή μείζονος αναβάθμισης ερευνητικών και τεχνολογικών υποδομών δεν υπερβαίνει το [X%]. Κάθε τέτοια συνεισφορά δεν υπερβαίνει το [X%] του συνολικού προϋπολογισμού του πυλώνα IV. Οι τομείς στήριξης του κόστους κατασκευής ή μείζονος αναβάθμισης των υποδομών έρευνας και τεχνολογίας θα καθοριστούν με βάση τις κατευθύνσεις που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο του Συμβουλίου ή, κατά περίπτωση, από τα συμβουλευτικά του όργανα, και θα βασίζονται στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Στρατηγικού Φόρουμ Ερευνητικών Υποδομών (ESFRI) και κάθε άλλου στρατηγικού φόρουμ για τις τεχνολογικές υποδομές.

Διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας

1. [«Χώρες της διεύρυνσης» είναι η Βουλγαρία, η Κροατία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Σλοβακία και η Τσεχία για τους σκοπούς της χρηματοδότησης των δράσεων της παραγράφου 5 στοιχεία α) και β).
2. «Χώρες της μετάβασης» είναι η Ελλάδα, η Εσθονία, η Κύπρος, η Μάλτα, η Πορτογαλία και η Σλοβενία, για τους σκοπούς της χρηματοδότησης των δράσεων βάσει της παραγράφου 5 στοιχείο β).]

3. Με εξαίρεση την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας (COST), μόνο νομικές οντότητες εγκατεστημένες σε χώρες της διεύρυνσης ή σε χώρες της μετάβασης είναι επιλέξιμες ως συντονιστές στο πλαίσιο της συνιστώσας «Διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας» του μέρους «Ενίσχυση του EXE» του προγράμματος. Οι νομικές οντότητες που λειτουργούν σε μόνιμη βάση σε εξόχως απόκεντρες περιοχές, όπως καθορίζονται στο άρθρο 349 της ΣΛΕΕ, είναι επίσης επιλέξιμες ως συντονιστές στο πλαίσιο αυτής της συνιστώσας για τη στήριξη δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας σε εξόχως απόκεντρες περιοχές και υπόκεινται στους ίδιους κανόνες που ισχύουν για τις χώρες της διεύρυνσης δυνάμει του παρόντος άρθρου, με εξαίρεση την παράγραφο 7.
4. Για τις συνδεδεμένες χώρες, οι νομικές οντότητες από τον κατάλογο των επιλέξιμων χωρών, όπως ορίζονται βάσει δείκτη και δημοσιεύονται στο πρόγραμμα εργασίας, είναι πλήρως επιλέξιμες ως συντονιστές στο πλαίσιο της εν λόγω συνιστώσας.
5. Η «διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας» περιλαμβάνει τα εξής:
- α) μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων·
 - β) μέτρα που στηρίζουν: — την ολοκλήρωση και την πρωτοπορία του EXE· — την αξιοποίηση της γνώσης· — την αντιμετώπιση της διαρροής εγκεφάλων· — τις ειδικές δραστηριότητες στο πλαίσιο των εθνικών σημείων επαφής· — την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας (COST)· — την πρόοδο των χωρών της διεύρυνσης και της μετάβασης προς μια ομαλή σταδιακή κατάργηση.
- 5α. Θα συνεχιστούν και θα αναπτυχθούν περαιτέρω μέτρα που έχουν καταδείξει την αξία τους για την επιδίωξη στόχων διεύρυνσης, όπως η δράση Teaming, οι έδρες EXE και ο προεπιταχυντής του ΕΣΚ, ενώ θα θεσπιστούν και νέα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που έχουν σχεδιαστεί για την ενίσχυση της συμμετοχής ερευνητών από χώρες της διεύρυνσης και της μετάβασης στις προσκλήσεις του ΕΣΕ. Τα υφιστάμενα και τα νέα μέτρα θα πρέπει να διασφαλίζουν τον σχεδιασμό ενός συνεκτικού χαρτοφυλακίου μέτρων ικανών να στηρίξουν την πρόοδο και τον εξελισσόμενο χαρακτήρα των οικοσυστημάτων Ε&Κ των χωρών της διεύρυνσης και της μετάβασης.

6. Η συνιστώσα του προγράμματος που αφορά τη διεύρυνση της συμμετοχής και τη διάδοση της αριστείας βοηθά τις χώρες της διεύρυνσης και της μετάβασης να αναπτύξουν περαιτέρω τα οικεία συστήματα έρευνας και καινοτομίας, να αυξήσουν τη συμμετοχή τους σε όλα τα μέρη του προγράμματος και να προωθήσουν την ευρεία γεωγραφική κάλυψη σε άριστα συνεργατικά έργα. Τα μέτρα στο πλαίσιο αυτής της συνιστώσας προωθούν τη διαρκή ανοδική σύγκλιση στην έρευνα και την καινοτομία, με βάση την πρόοδο που έχει επιτευχθεί από τις χώρες της διεύρυνσης και της μετάβασης στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης πορείας τους προς τα εμπρός. Οι προσπάθειες αυτές συνοδεύονται από ανάλογα μέτρα από τα κράτη μέλη. Η εν λόγω συνιστώσα προωθεί επίσης την αμοιβαία μάθηση μεταξύ των συντονιστών των δράσεων που χρηματοδοτούνται από ολόκληρο το πρόγραμμα και βοηθά νομικές οντότητες από τις χώρες της μετάβασης να μοιραστούν την εμπειρία τους προς όφελος των συντονιστών από τις χώρες της διεύρυνσης.
7. [Από το 2030 και μετά η πρόσβαση σε μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων περιορίζεται στις χώρες της διεύρυνσης που είναι γνωστό ότι έχουν αυξήσει τις πραγματικές δαπάνες τους για δημόσιες επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη κατά το τελευταίο έτος σε σύγκριση με το έτος που προηγήθηκε.]

Τίτλος II

Κανόνες συμμετοχής και διάδοσης

Κεφάλαιο I

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 20

Κανόνες του ETA

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται [το άρθρο 10 παράγραφοι 2 και 3 σχετικά με την προτίμηση της ΕΕ], το άρθρο 13 σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις διαβαθμισμένες πληροφορίες και τις ευαίσθητες πληροφορίες [και το άρθρο 20 σχετικά με ταχεία και στοχευμένη δράση για την ανταγωνιστικότητα του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας]], εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα κανονισμό.

Επιλεξιμότητα

1. Καθορίζονται κριτήρια επιλεξιμότητας προκειμένου να στηριχθεί η επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και εφαρμόζονται σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής στο πλαίσιο του προγράμματος.
- 1α. Κάθε νομική οντότητα, ανεξαρτήτως του τόπου εγκατάστασής της και συμπεριλαμβανομένων νομικών οντοτήτων από μη συνδεδεμένες τρίτες χώρες ή διεθνών οργανισμών, μπορεί να συμμετέχει σε δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού, καθώς και τυχόν προϋποθέσεις που ορίζονται στο πρόγραμμα εργασιών.
2. Στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης/χορήγησης/απονομής υπό άμεση και έμμεση διαχείριση, οι νομικές οντότητες που ανήκουν σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες μπορούν να είναι επιλέξιμες για τη λήψη στήριξης της Ένωσης:
 - α) οντότητες εγκατεστημένες σε κράτος μέλος·
 - β) οντότητες εγκατεστημένες σε τρίτη χώρα συνδεδεμένη με το πρόγραμμα·
 - γ) οντότητες εγκατεστημένες σε μη συνδεδεμένες με το πρόγραμμα τρίτες χώρες χαμηλού έως μεσαίου εισοδήματος ή, κατ' εξαίρεση, σε άλλες μη συνδεδεμένες με το πρόγραμμα τρίτες χώρες, εάν η τρίτη χώρα ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών που εγκρίνει η Επιτροπή·
 - δ) οντότητες εγκατεστημένες σε τρίτες χώρες μη συνδεδεμένες με το πρόγραμμα, όταν η χρηματοδότηση των εν λόγω οντοτήτων είναι απαραίτητη για την υλοποίηση της δράσης και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3.

3. Με εξαίρεση δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις στις οποίες το πρόγραμμα εργασιών ορίζει διαφορετικά, για να είναι επιλέξιμες για συμμετοχή σε δράσεις επιχορήγησης, οι νομικές οντότητες σχηματίζουν κοινοπραξία που περιλαμβάνει ως δικαιούχους τουλάχιστον τρεις νομικές οντότητες ανεξάρτητες μεταξύ τους, καθεμία εκ των οποίων είναι εγκατεστημένη σε διαφορετική χώρα, ως εξής:
- α) τουλάχιστον δύο νομικές οντότητες είναι εγκατεστημένες σε διαφορετικά κράτη μέλη και
 - β) τουλάχιστον μία άλλη νομική οντότητα είναι εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος ή συνδεδεμένη με το πρόγραμμα τρίτη χώρα.
4. Οι δράσεις έρευνας αιχμής του ΕΣΕ, οι δράσεις του ΕΣΚ, οι δράσεις MSCA και οι δράσεις που περιλαμβάνουν ή έχουν ως πρωταρχικό στόχο την εκτέλεση προεμπορικών συμβάσεων ή την προμήθεια καινοτόμων λύσεων, μπορούν να υλοποιούνται από μία ή περισσότερες νομικές οντότητες, υπό την προϋπόθεση ότι μία από τις εν λόγω νομικές οντότητες είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος ή συνδεδεμένη με το πρόγραμμα τρίτη χώρα.
5. Οι δράσεις συντονισμού και στήριξης μπορούν να υλοποιούνται από μία ή περισσότερες νομικές οντότητες οι οποίες μπορούν να είναι εγκατεστημένες σε κράτος μέλος, σε συνδεδεμένη με το πρόγραμμα τρίτη χώρα ή, σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, σε τρίτη χώρα μη συνδεδεμένη με το πρόγραμμα.
6. Σύμφωνα με το άρθρο 136 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, εφαρμόζονται περιορισμοί επιλεξιμότητας σε προμηθευτές υψηλού κινδύνου σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, για λόγους ασφάλειας.
7. Οι διεθνείς οργανισμοί ευρωπαϊκής έρευνας και νομικές οντότητες που έχουν συσταθεί δυνάμει του δικαίου της Ένωσης θεωρούνται ότι είναι εγκατεστημένα σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτά στα οποία είναι εγκατεστημένες άλλες νομικές οντότητες που συμμετέχουν στη δράση.

8. Για τις δράσεις έρευνας αιχμής του ΕΣΕ, τις δράσεις έρευνας και κατάρτισης, και όταν προβλέπεται στο πρόγραμμα εργασιών ή στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, οι διεθνείς οργανισμοί με έδρα σε κράτος μέλος ή σε συνδεδεμένη με το πρόγραμμα τρίτη χώρα θεωρούνται ότι είναι εγκατεστημένοι στο εν λόγω κράτος μέλος ή στην εν λόγω συνδεδεμένη με το πρόγραμμα τρίτη χώρα. Για άλλα μέρη του προγράμματος, θεωρείται ότι οι διεθνείς οργανισμοί, πλην των διεθνών οργανισμών ευρωπαϊκής έρευνας, είναι εγκατεστημένοι σε μη συνδεδεμένη με το πρόγραμμα τρίτη χώρα, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο πρόγραμμα εργασιών ή στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων.
9. Επιπλέον των προβλεπόμενων στο άρθρο 168 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι συνδεδεμένες με το πρόγραμμα τρίτες χώρες που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού και διεθνείς οργανισμοί μπορούν, κατά περίπτωση, να συμμετέχουν και να επωφελούνται από τους μηχανισμούς προμηθειών που καθορίζονται στο άρθρο 168 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Οι κανόνες που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στις συμμετέχουσες, συνδεδεμένες με το πρόγραμμα, τρίτες χώρες και στους συμμετέχοντες διεθνείς οργανισμούς.
10. Όσον αφορά τις διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής, οι ακόλουθες δραστηριότητες δεν είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση:
- α) δραστηριότητες που απαγορεύονται από το δίκαιο της Ένωσης, το εφαρμοστέο διεθνές δίκαιο ή από το εθνικό δίκαιο σε όλα τα κράτη μέλη. Καμία χρηματοδότηση δεν παρέχεται σε κράτος μέλος για δραστηριότητα έρευνας, τεχνολογίας ή επίδειξης η οποία απαγορεύεται στο εν λόγω κράτος μέλος·
 - α-α) δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται ήδη εξ ολοκλήρου από άλλα ενωσιακά, εθνικά και περιφερειακά δημόσια κονδύλια ή ιδιωτικές πηγές, εκτός από συνεισφορές της Ένωσης στο πλαίσιο των δράσεων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1·
 - β) δραστηριότητες με αντικείμενο την κλωνοποίηση του ανθρώπου για αναπαραγωγικούς σκοπούς·
 - γ) δραστηριότητες με στόχο την τροποποίηση της γενετικής κληρονομιάς των ανθρώπινων όντων, οι οποίες ενδέχεται να καταστήσουν κληρονομικές τις εν λόγω τροποποιήσεις, εξαιρουμένης της έρευνας με αντικείμενο τη θεραπεία του καρκίνου των γονάδων·

δ) δραστηριότητες που αποβλέπουν στη δημιουργία ανθρώπινων εμβρύων αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης ή για τον σκοπό της εξασφάλισης βλαστοκυττάρων, μεταξύ άλλων, μέσω μεταφοράς πυρήνων σωματικών κυττάρων·

- 10α. Η έρευνα σε ανθρώπινα ενήλικα και εμβρυικά βλαστοκύτταρα μπορεί να χρηματοδοτείται αναλόγως του περιεχομένου της επιστημονικής πρότασης και του νομικού πλαισίου των συμμετεχόντων κρατών μελών.
11. Επιπλέον των λόγων που καθορίζονται στο άρθρο 132 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής και οι νομικές δεσμεύσεις που προκύπτουν εξ αυτών παρέχουν τη δυνατότητα ακύρωσης όταν δεν είναι καθόλου πιθανό να επιτευχθούν οι στόχοι της δράσης ή να επιτευχθούν εντός των καθορισμένων χρονοδιαγραμμάτων. Η Επιτροπή ακολουθεί διαδικασία αντιπαράθεσης με τον συντονιστή της δράσης και, κατά περίπτωση, με τη συμμετοχή ανεξάρτητων εξωτερικών εμπειρογνομόνων, πριν αποφασίσει να τερματίσει μια δράση. Η επιτροπή του προγράμματος ενημερώνεται σχετικά με αυτές τις περιπτώσεις.
- 12α. Εφόσον είναι σκόπιμο και δεόντως αιτιολογημένο, υπό το φως των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού, το πρόγραμμα εργασιών μπορεί να προβλέπει λεπτομερέστερα κριτήρια επιλεξιμότητας.

Άρθρο 21α

Ασφάλεια της έρευνας

1. Οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος συμμορφώνονται με τη σχετική ενωσιακή νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων για την ασφάλεια, τον έλεγχο των εξαγωγών και τα μέτρα κατά της μη εξουσιοδοτημένης μεταφοράς γνώσεων και τεχνολογίας, προκειμένου να διασφαλίζεται η προστασία των στρατηγικών συμφερόντων, της ασφάλειας και της δημόσιας τάξης της Ένωσης και των κρατών μελών της.

- 1α. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια της έρευνας και σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 του ΕΤΑ, εφόσον είναι σκόπιμο και δεόντως αιτιολογημένο, το πρόγραμμα εργασίας μπορεί να επιβάλλει περιορισμούς όσον αφορά την επιλεξιμότητα σύμφωνα με το άρθρο 136 του [δημοσιονομικού κανονισμού], ώστε να λαμβάνονται υπόψη ειδικές απαιτήσεις πολιτικής ή η φύση και οι στόχοι της δράσης. Για εξαιρετικούς λόγους, το πρόγραμμα μπορεί να θέτει περιορισμούς στις συμμετέχουσες οντότητες, περιορισμούς ως προς τις δομές εκτελεστικής διαχείρισης και περιορισμούς ιδιοκτησίας και ελέγχου που περιστελλούν τη συμμετοχή όλων των οντοτήτων ή ορισμένων εξ αυτών σε όσες διαθέτουν δομή εκτελεστικής διαχείρισης, καθώς και στην ιδιοκτησία και τον έλεγχο από φυσικά ή νομικά πρόσωπα εγκατεστημένα στα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, σε άλλες επιλέξιμες χώρες. Κάθε περιορισμός της συμμετοχής νομικών οντοτήτων εγκατεστημένων σε συνδεδεμένες χώρες που είναι μέλη του ΕΟΧ συνάδει με τους όρους και τις προϋποθέσεις της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.
- 1β. Η Επιτροπή παρέχει το κατάλληλο πλαίσιο, διαδικασίες, καθοδήγηση και υποστήριξη για να εξασφαλιστεί η συνεπής, αναλογική και αποτελεσματική εφαρμογή των απαιτήσεων ασφάλειας της έρευνας σε όλα τα στάδια υλοποίησης του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, αυτοαξιολόγησης σχετικά με την ασφάλεια και ενός αρχικού σχεδίου διαχείρισης της ασφάλειας στο οποίο προσδιορίζονται τυχόν ζητήματα ασφάλειας από τον αιτούντα.
3. Εφόσον κρίνεται σκόπιμο, η Επιτροπή ή ο οικείος φορέας χρηματοδότησης διεξάγει διαδικασίες εξέτασης και αναλυτικού ελέγχου της ασφάλειας της έρευνας, καθώς και ελέγχους για προτάσεις και δράσεις που εγείρουν ζητήματα ασφάλειας.
4. Οι νομικές οντότητες που συμμετέχουν σε δράση λαμβάνουν, κατά περίπτωση, αναλογικά μέτρα για την ασφάλεια της έρευνας καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου. Οι δράσεις που δεν τηρούν τους κανόνες ασφάλειας σύμφωνα με το παρόν άρθρο μπορεί να απορριφθούν ή να διακοπούν ανά πάσα στιγμή.

Δεοντολογία και ακεραιότητα της έρευνας

1. Οι δράσεις που υλοποιούνται πρέπει να συμμορφώνονται με:
 - α) το σχετικό ενωσιακό, εθνικό και διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και των πρόσθετων πρωτοκόλλων της·
 - β) τις αρχές δεοντολογίας, συμπεριλαμβανομένων των υψηλότερων δυνατών προτύπων ακεραιότητας της έρευνας.
2. Για τις διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής που προσδιορίζονται στο πρόγραμμα εργασιών, οι νομικές οντότητες που συμμετέχουν σε δράση πληρούν όλες τις ακόλουθες απαιτήσεις:
 - α) υποβάλλουν αυτοαξιολόγηση δεοντολογίας σχετικά με τον στόχο, την υλοποίηση και τον πιθανό αντίκτυπο των δραστηριοτήτων, καθώς και επιβεβαίωση και περιγραφή της συμμόρφωσης με την παράγραφο 1·
 - β) παρέχουν επιβεβαίωση συμμόρφωσης των δραστηριοτήτων με i) τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την ακεραιότητα της έρευνας, ii) τον παγκόσμιο κώδικα δεοντολογίας για τις ισότιμες ερευνητικές συμπράξεις και επιβεβαίωση ότι δεν θα διενεργηθεί καμία δραστηριότητα που αποκλείεται από χρηματοδότηση·
 - γ) για δραστηριότητες που διενεργούνται εκτός της Ένωσης, παρέχουν επιβεβαίωση ότι οι εν λόγω δραστηριότητες θα επιτρέπονταν σε κράτος μέλος·
 - δ) για δραστηριότητες στις οποίες χρησιμοποιούνται ανθρώπινα εμβρυϊκά βλαστοκύτταρα, εφόσον απαιτείται, παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τα μέτρα αδειοδότησης και ελέγχου που λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών, καθώς και λεπτομερή στοιχεία των δεοντολογικών εγκρίσεων που χορηγούνται πριν από την έναρξη των σχετικών δραστηριοτήτων·
 - ε) λαμβάνουν κάθε σχετική έγκριση ή άλλο υποχρεωτικό έγγραφο από τις αρμόδιες εθνικές ή τοπικές επιτροπές δεοντολογίας ή άλλους φορείς, όπως αρχές προστασίας δεδομένων, πριν από την έναρξη των σχετικών δραστηριοτήτων και διατηρούν τα εν λόγω έγγραφα στον φάκελο που πρέπει να υποβάλλεται στην Επιτροπή ή στον αρμόδιο φορέα υλοποίησης κατόπιν αιτήματος.

Κεφάλαιο II

Επιχορηγήσεις

Άρθρο 23

Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων

- 1. Το περιεχόμενο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για όλες τις δράσεις περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα εργασιών.
1. Δεν απαιτείται πρόσκληση υποβολής προτάσεων για δράσεις συντονισμού και στήριξης οι οποίες:
 - α) πρόκειται να υλοποιηθούν από νομικές οντότητες που ορίζονται στο πρόγραμμα εργασιών και
 - β) δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 198 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.
2. Στο πρόγραμμα εργασιών καθορίζονται προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στις οποίες δύναται να απονεμηθεί η σφραγίδα αριστείας. Οι πληροφορίες σχετικά με την αίτηση και την αξιολόγηση μπορούν να κοινοποιούνται σε ενδιαφερόμενες αρχές χρηματοδότησης, με την επιφύλαξη σύναψης συμφωνιών περί τήρησης του απορρήτου, εκτός εάν αντιταχθεί ρητώς ο αιτών.
- 2α. Η Επιτροπή και άλλοι φορείς χρηματοδότησης εφαρμόζουν το ενδεχόμενο μιας διαδικασίας υποβολής και αξιολόγησης σε δύο στάδια, κατά περίπτωση, για να απλουστευθεί η διαδικασία υποβολής αιτήσεων για τους δικαιούχους, ιδίως στο πλαίσιο του πυλώνα II. Κατά περίπτωση, οι ανωνυμοποιημένες προτάσεις μπορούν να αξιολογούνται κατά το πρώτο στάδιο της αξιολόγησης.

Άρθρο 24

Χρηματοδοτική ικανότητα των αιτούντων

1. Πέραν των εξαιρέσεων που προβλέπει το άρθρο 201 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, η χρηματοδοτική ικανότητα του συντονιστή επαληθεύεται μόνον εάν η αιτούμενη επιχορήγηση της Ένωσης για τη δράση είναι ίση ή μεγαλύτερη του 1 000 000 EUR.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, εάν συντρέχουν λόγοι αμφισβήτησης της χρηματοδοτικής ικανότητας ενός αιτούντος ή εάν συντρέχει μεγαλύτερος κίνδυνος λόγω της συμμετοχής σε πάνω από μία δράσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη οι οποίες χρηματοδοτούνται από προγράμματα Ε&Κ της Ένωσης, επαληθεύεται επίσης η χρηματοδοτική ικανότητα των λοιπών αιτούντων ή των συντονιστών ακόμη και όταν η αιτούμενη επιχορήγηση είναι χαμηλότερη του κατώτατου ορίου που αναφέρεται στην παράγραφο 1.
3. Εάν άλλη νομική οντότητα είναι διαρθρωτικός εγγυητής της χρηματοδοτικής ικανότητας, επαληθεύεται η χρηματοδοτική ικανότητα της εν λόγω άλλης νομικής οντότητας.
4. Σε περίπτωση περιορισμένης χρηματοδοτικής ικανότητας ενός αιτούντος, ενδέχεται να επιβληθεί ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή του αιτούντος η υποβολή δήλωσης από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνης από συνδεδεμένη οντότητα.
5. Η συνεισφορά σε μηχανισμό αλληλασφάλισης που προβλέπεται στο άρθρο 30 θεωρείται επαρκής εγγύηση δυνάμει του άρθρου 155 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Καμία συμπληρωματική εγγύηση ή ασφάλεια δεν γίνεται δεκτή από τους δικαιούχους ούτε τους επιβάλλεται.

[Άρθρο 25

Κριτήρια χορήγησης και επιλογή

1. Οι προτάσεις αξιολογούνται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια χορήγησης:
 - α) αριστεία·
 - β) αντίκτυπος·
 - γ) ποιότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης.

Το πρόγραμμα εργασιών καθορίζει τις λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή των κριτηρίων χορήγησης που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, μόνο το κριτήριο αριστείας που αναφέρεται στο στοιχείο α) της εν λόγω παραγράφου εφαρμόζεται για τις αξιολογήσεις στο πλαίσιο των δράσεων έρευνας αιχμής του ΕΣΕ και των δράσεων έρευνας και κατάρτισης.]

Άρθρο 26

Χρόνος έως την καταβολή της επιχορήγησης

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 197 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, ισχύουν οι ακόλουθες προθεσμίες:
 - α) όσον αφορά την ενημέρωση όλων των αιτούντων σχετικά με την έκβαση της αξιολόγησης της αίτησής τους, μέγιστη προθεσμία πέντε μηνών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής ολοκληρωμένων προτάσεων·
 - β) όσον αφορά τη σύναψη συμφωνιών επιχορήγησης με τους αιτούντες, μέγιστη προθεσμία επτά μηνών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής ολοκληρωμένων προτάσεων.
2. Χωρίς να υπονομεύεται η ποιότητα της διαδικασίας αξιολόγησης και ανάθεσης/χορήγησης/απονομής, στο πρόγραμμα εργασιών μπορούν να προβλέπονται συντομότερες προθεσμίες από αυτές που προβλέπονται στην παράγραφο 1.
3. Πέραν των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 197 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι αναφερόμενες στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου προθεσμίες μπορούν να παρατείνονται για δράσεις του ΕΣΕ, δράσεις που λαμβάνουν στήριξη από διάφορες συνιστώσες του παρόντος προγράμματος ή από άλλα προγράμματα της Ένωσης και όταν οι δράσεις υποβάλλονται σε αξιολόγηση δεοντολογίας, έλεγχο ασφάλειας ή αξιολογήσεις για την προστασία της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών πόρων και συμφερόντων της.

[Άρθρο 27

Ποσοστά χρηματοδότησης

1. Για κάθε δράση εφαρμόζεται ένα ποσοστό χρηματοδότησης για όλες τις δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της εν λόγω δράσης. Το μέγιστο ποσοστό ανά δράση καθορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών.

2. Μπορεί να επιστραφεί έως και το 100 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για μια δράση στο πλαίσιο του προγράμματος, εκτός από την περίπτωση των νομικών οντοτήτων κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπου μπορεί να επιστραφεί έως και το 70 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών. Κατ' εξαίρεση, οι ΜΜΕ είναι επιλέξιμες για ποσοστό χρηματοδότησης έως και 100 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.]

Άρθρο 28

Έμμεσες δαπάνες

1. Οι έμμεσες επιλέξιμες δαπάνες ανέρχονται σε 25 % επί των συνολικών άμεσων επιλέξιμων δαπανών, εξαιρουμένων των άμεσων επιλέξιμων δαπανών υπεργολαβίας, χρηματοδοτικής στήριξης σε τρίτα μέρη και τυχόν μοναδιαίων δαπανών ή κατ' αποκοπή ποσών που περιλαμβάνουν έμμεσες δαπάνες. Κατά περίπτωση, οι έμμεσες δαπάνες που περιλαμβάνονται στις μοναδιαίες δαπάνες ή στα κατ' αποκοπή ποσά υπολογίζονται με τη χρήση του ενιαίου συντελεστή που αναφέρεται στην προηγούμενη περίοδο, με εξαίρεση τις μοναδιαίες δαπάνες αγαθών και υπηρεσιών που τιμολογούνται εσωτερικά οι οποίες υπολογίζονται με βάση το πραγματικό κόστος, σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική κοστολόγησης των δικαιούχων.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, οι έμμεσες δαπάνες μπορούν να δηλώνονται με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού ή μοναδιαίων δαπανών, εφόσον αυτό προβλέπεται στο πρόγραμμα εργασιών.

Άρθρο 29

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 193 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι δαπάνες για πόρους διατιθέμενους από τρίτα μέρη με τη μορφή συνεισφορών σε είδος είναι επιλέξιμες έως το ύψος των άμεσων επιλέξιμων δαπανών του τρίτου μέρους.
2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 195 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, έσοδα που προκύπτουν από την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων δεν θεωρούνται έσοδα της δράσης.

- 2α. Η συνεισφορά της Ένωσης για δράσεις MSCA λαμβάνει δεόντως υπόψη τυχόν πρόσθετες δαπάνες του δικαιούχου που συνδέονται με άδειες μητρότητας, γονικές άδειες, αναρρωτικές άδειες, ειδικές άδειες ή με αλλαγές στον προσλαμβάνοντα οργανισμό υποδοχής ή αλλαγές στην οικογενειακή κατάσταση του ερευνητή κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας επιχορήγησης.

Άρθρο 30

Μηχανισμός αλληλασφάλισης

1. Συστήνεται μηχανισμός αλληλασφάλισης (στο εξής: MAA) ο οποίος αντικαθιστά και διαδέχεται τον MAA που συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695. Ο MAA καλύπτει τον κίνδυνο που συνδέεται με τη μη είσπραξη ποσών οφειλόμενων από ορισμένους δικαιούχους του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» υπό άμεση και έμμεση διαχείριση, καθώς και τυχόν προϋπάρχοντες κινδύνους που καλύπτονται σύμφωνα με το άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.
2. Η διαχείριση του MAA ασκείται από την Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή η οποία ενεργεί ως εκτελεστικό όργανο. Η Επιτροπή θεσπίζει ειδικούς κανόνες για τη λειτουργία του MAA μέσω εκτελεστικής πράξης.
3. Οι δικαιούχοι καταβάλλουν συνεισφορά ύψους 5 % επί της χρηματοδότησης της Ένωσης για τη δράση. Βάσει περιοδικών διαφανών αξιολογήσεων, η Επιτροπή δύναται να αυξήσει την εν λόγω συνεισφορά έως το 8 % ή να τη μειώσει κάτω του 5 %. Η συνεισφορά αντισταθμίζεται από την αρχική προχρηματοδότηση και επιστρέφεται στους δικαιούχους κατά την πληρωμή του υπολοίπου. Η εν λόγω συνεισφορά δεν υπερβαίνει το ποσό της αρχικής προχρηματοδότησης.
4. Τυχόν χρηματοοικονομική απόδοση παραγόμενη από τον MAA και τυχόν εισπραττόμενα ποσά αποτελούν εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 για τον MAA. Εάν η απόδοση δεν είναι επαρκής ο MAA δεν παρεμβαίνει και η χορηγούσα αρχή εισπράττει τυχόν ποσά απευθείας.

5. Μετά την ολοκλήρωση όλων των επιχορηγήσεων των οποίων κίνδυνοι καλύπτονται από τον ΜΑΑ, τυχόν ποσά που βρίσκονται στην κατοχή του ΜΑΑ μπορούν να εισπράττονται από την Επιτροπή και συνιστούν εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 για το πρόγραμμα ή το διάδοχό του πρόγραμμα.

Άρθρο 31

Κυριότητα αποτελεσμάτων

1. Οι δικαιούχοι έχουν την κυριότητα των αποτελεσμάτων που παράγουν.
2. Δύο ή περισσότεροι δικαιούχοι είναι συγκύριοι των αποτελεσμάτων, εάν τα έχουν παραγάγει από κοινού και δεν είναι δυνατόν:

- α) να καθοριστεί η αντίστοιχη συμβολή κάθε δικαιούχου· ή
- β) να διαχωριστούν τα αποτελέσματα όταν αιτούνται την προστασία τους.

Οι δικαιούχοι συμφωνούν γραπτώς όσον αφορά την κατανομή και τους όρους άσκησης της συγκυριότητάς τους. Εκτός εάν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά, κάθε συγκύριος δύναται να χορηγεί σε τρίτα μέρη μη αποκλειστικές άδειες αξιοποίησης των αποτελεσμάτων που τελούν υπό καθεστώς συγκυριότητας (χωρίς δικαίωμα παραχώρησης παρεπόμενης άδειας), υπό την προϋπόθεση ότι οι συγκύριοι έχουν ενημερωθεί εκ των προτέρων και έχουν λάβει δίκαιη και εύλογη αποζημίωση. Οι συγκύριοι δύνανται να συμφωνήσουν γραπτώς όσον αφορά την εφαρμογή άλλου καθεστώτος πλην της συγκυριότητας.

3. Εάν τρίτα μέρη που συμμετέχουν στη δράση (συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού) έχουν δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων, οι δικαιούχοι διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω δικαιώματα μπορούν να ασκηθούν κατά τρόπο συμβατό με τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τα εν λόγω αποτελέσματα.
4. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η μεταβίβαση κυριότητας μπορεί να υπάγεται σε όρους που καθορίζονται στο πρόγραμμα εργασιών ή στη συμφωνία επιχορήγησης, συμπεριλαμβανομένης απαίτησης μεταβίβασης τυχόν υποχρεώσεων σχετικά με τα αποτελέσματα.

Διάδοση και αξιοποίηση

1. Οι δικαιούχοι διαχειρίζονται τα αποτελέσματά τους σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο πρόγραμμα εργασιών ή στη συμφωνία επιχορήγησης. Στο πλαίσιο αυτό, οι δικαιούχοι:
 - α) προστατεύουν τα αποτελέσματά τους, εφόσον δικαιολογείται, ιδίως εάν έχουν εμπορικές προοπτικές ή σχετίζονται με την ασφάλεια·
 - β) παρέχουν πρόσβαση στα οικεία αποτελέσματα και στα οικεία προϋπάρχοντα στοιχεία, εφόσον απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων της δράσης ή για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων·
 - γ) καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων τους, είτε άμεσα είτε έμμεσα, μεταξύ άλλων μέσω μεταβίβασης ή αδειοδότησης· εάν τα αποτελέσματα δεν αξιοποιηθούν εντός δεδομένου χρονικού διαστήματος, η Επιτροπή μπορεί να προσδιορίσει μέσα και εργαλεία, όπως εκείνα που εξυπηρετούν τη στρατηγική αξιοποίησης που ορίζεται στο κεφάλαιο III του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], τα οποία χρησιμοποιούν οι ενδιαφερόμενοι δικαιούχοι για να διευκολυνθεί η αξιοποίηση των εν λόγω αποτελεσμάτων·
 - δ) δημοσιοποιούν τα αποτελέσματα με κατάλληλο τρόπο το συντομότερο δυνατόν, φροντίζοντας παράλληλα να παραμείνουν εμπιστευτικά, εάν χρειάζεται, για σκοπούς προστασίας των αποτελεσμάτων, λόγω ανησυχιών για την ασφάλεια ή έννομων συμφερόντων·
 - ε) ακολουθούν τις πρακτικές ανοικτής επιστήμης, μεταξύ άλλων με τους εξής τρόπους:
 - i) με τη διασφάλιση της ανοικτής πρόσβασης σε όλες τις επιστημονικές δημοσιεύσεις που έχουν αξιολογηθεί από ομοτίμους όσον αφορά τα αποτελέσματα·
 - ii) με την υπεύθυνη διαχείριση των ερευνητικών δεδομένων της δράσης και άλλων αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις αρχές της «ευρεσιμότητας», της «προσβασιμότητας», της «διαλειτουργικότητας» και της «δυνατότητας επαναχρησιμοποίησης» (αρχές FAIR), καθώς και τη διασφάλιση της ανοικτής πρόσβασης σε αυτά, εκτός εάν αυτό αντίκειται στην κείμενη νομοθεσία και στα έννομα συμφέροντα, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών συμφερόντων, ή σε άλλους περιορισμούς.

- στ) εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο πρόγραμμα εργασιών, καταρτίζουν και επικαιροποιούν τακτικά σχέδιο για τη διαχείριση των αποτελεσμάτων τους, καθώς και των δεδομένων·
- ζ) παρέχουν ατελώς πρόσβαση στα αποτελέσματά τους για σκοπούς ανάπτυξης, εφαρμογής και παρακολούθησης των πολιτικών ή των προγραμμάτων τους στις ακόλουθες οντότητες:
- i) σε θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης·
 - ii) στις εθνικές αρχές των κρατών μελών, εφόσον προβλέπεται στο πρόγραμμα εργασιών ή στη συμφωνία επιχορήγησης.

Άρθρο 33

Σύναψη προεμπορικών συμβάσεων και προμήθεια καινοτόμων λύσεων

1. Οι δράσεις επιχορήγησης μπορεί να περιλαμβάνουν ή να έχουν ως πρωταρχικό τους στόχο τη σύναψη προεμπορικών συμβάσεων ή την προμήθεια καινοτόμων λύσεων. Οι εν λόγω διαδικασίες πρέπει να πραγματοποιούνται από δικαιούχους που είναι αγοραστές του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα.
2. Οι διαδικασίες προμηθειών:
 - α) όταν διενεργούνται από αγοραστές του δημόσιου τομέα: συμμορφώνονται με τους κανόνες ανταγωνισμού και με τις αρχές της διαφάνειας, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της ίσης μεταχείρισης, της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, της αναλογικότητας, τους εφαρμοστέους κανόνες της ΕΕ για τη διασφάλιση της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης και τις ρυθμιστικές απαιτήσεις της Ένωσης για συγκεκριμένους τομείς·
 - β) όταν διενεργούνται από αγοραστές του ιδιωτικού τομέα: συμμορφώνονται με τις αρχές της ΣΛΕΕ, τους κανόνες ανταγωνισμού και το εφαρμοστέο δίκαιο των συμβάσεων, τους κανόνες της ΕΕ για τη διασφάλιση της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης και τις ρυθμιστικές απαιτήσεις της Ένωσης για συγκεκριμένους τομείς·
 - γ) μπορούν να επιτρέπουν την ανάθεση πολλαπλών συμβάσεων στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας (προμήθεια από πολλαπλές πηγές)·
 - δ) προβλέπουν την ανάθεση των συμβάσεων στην πλέον οικονομικά συμφέρουσα προσφορά, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων.

3. Στην περίπτωση σύναψης προεμπορικών συμβάσεων, η διαδικασία προμηθειών μπορεί να επιταχύνεται και μπορεί να περιλαμβάνει την αγορά πρωτοποριακών λύσεων για την απλούστευση και τη διευκόλυνση της υλοποίησης.
4. Μπορούν να ισχύουν ειδικοί όροι, μεταξύ άλλων σε σχέση με τον τόπο εκτέλεσης όσον αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες, αγαθά ή έργα, την κυριότητα των αποτελεσμάτων και την πρόσβαση σε αυτά. Στο πλαίσιο αυτό, όσον αφορά τις προεμπορικές συμβάσεις:
- α) οι ανάδοχοι είναι κύριοι τουλάχιστον των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που συνδέονται με τα αποτελέσματα που παρήγαγαν, ενώ οι αγοραστές αποκτούν τουλάχιστον ατελή πρόσβαση στα αποτελέσματα, για ίδια χρήση, όπως επίσης εξασφαλίζεται ατελής πρόσβαση στα αποτελέσματα για τους τρέχοντες και τους μελλοντικούς αναδόχους τους ώστε να τα χρησιμοποιούν για λογαριασμό των αγοραστών·
 - β) σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης κατά τις οποίες οι ανάδοχοι δεν μπορούν να παράσχουν επαρκείς λύσεις για την κάλυψη της ευρύτερης ζήτησης στην αγορά της ΕΕ, οι αγοραστές έχουν το δικαίωμα να παρέχουν ή να υποχρεώνουν τους αναδόχους να παρέχουν το δικαίωμα εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων σε τρίτους, για λογαριασμό του αγοραστή, για ευρύτερες αγορές σε μη αποκλειστική βάση και υπό θεμιτές και λογικές προϋποθέσεις·
 - γ) εάν οι ανάδοχοι δεν αξιοποιήσουν εμπορικά τα αποτελέσματά τους εντός δεδομένου χρονικού διαστήματος ή κάνουν κατάχρηση των αποτελεσμάτων τους εις βάρος του δημόσιου συμφέροντος, μπορεί να απαιτηθεί να μεταβιβάσουν την κυριότητα των αποτελεσμάτων τους στους αγοραστές, σύμφωνα με τη σύμβαση προμήθειας.
5. Οι δράσεις σύναψης συμβάσεων που πραγματοποιούνται από την Επιτροπή ή τους φορείς υλοποίησης μπορούν να λάβουν τη μορφή προεμπορικών συμβάσεων ή δημόσιας προμήθειας καινοτόμων λύσεων. Οι εν λόγω διαδικασίες διενεργούνται από την Επιτροπή ή τον αρμόδιο φορέα υλοποίησης για ίδιο λογαριασμό ή από κοινού με αναθέτουσες αρχές από τα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες με το πρόγραμμα τρίτες χώρες.

Κεφάλαιο III

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας

Άρθρο 34

Ειδικοί κανόνες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας

1. Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο i) του κανονισμού (ΕΕ) XXX [για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας], και όπως ορίζεται στο πρόγραμμα εργασιών, οι επιχορηγήσεις από το μέσο Transition του ΕΣΚ μπορούν να χορηγούνται χωρίς προσκλήσεις υποβολής προτάσεων κατόπιν σύστασης του διαχειριστή προγράμματος και γνωμοδότησης των ανεξάρτητων εξωτερικών εμπειρογνομόνων, σύμφωνα με σαφή και αντικειμενικά κριτήρια με σκοπό την επακόλουθη χρηματοδότηση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από δράσεις οι οποίες χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα και βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».
2. Το μέσο Accelerator του ΕΣΚ στηρίζει αποκλειστικά μεμονωμένους δικαιούχους και μεμονωμένες εταιρείες στις οποίες γίνονται επενδύσεις που είναι ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των νεοφυών και των επεκτεινόμενων επιχειρήσεων, και σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης.
3. Προτάσεις για δράσεις του μέσου Accelerator του ΕΣΚ μπορούν να υποβάλλονται από μία ή περισσότερες νομικές οντότητες που προτίθενται να συμβάλλουν στην ίδρυση ή στην υποστήριξη οντότητας που αποτελεί δυνητική αποδέκτρια, με προηγούμενη συμφωνία της εν λόγω αποδέκτριας. Εάν επιλεγεί για χρηματοδότηση, η συμφωνία επιχορήγησης και επένδυσης υπογράφεται μόνο με την εν λόγω αποδέκτρια.
4. Στην περίπτωση δράσεων μεικτής χρηματοδότησης, ο δικαιούχος και η εταιρεία στην οποία γίνονται επενδύσεις μπορεί να διαφέρουν υπό την έννοια ότι η εν λόγω εταιρεία μπορεί να είναι η εταιρεία συμμετοχών ή η μητρική εταιρεία του δικαιούχου.
5. Οι φορείς χρηματοδότησης που υλοποιούν προγράμματα της Ένωσης ή εθνικοί ή περιφερειακοί φορείς χρηματοδότησης ή προγράμματα πιστοποιημένα από την Επιτροπή μπορούν να υποβάλλουν απευθείας πρόταση για πρόσκληση υποβολής προτάσεων του μέσου Transition ή του μέσου Accelerator του ΕΣΚ, όταν οι εν λόγω προτάσεις απορρέουν από επανεξέταση του έργου μιας δράσης που χρηματοδοτείται από τους πιστοποιημένους φορείς χρηματοδότησης και τα πιστοποιημένα προγράμματα και υπόκειται στις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο πρόγραμμα εργασιών του ΕΣΚ (Plug-in του ΕΣΚ και Fast Track του ΕΣΚ).

6. Για το μέσο Accelerator του ΕΣΚ, τα τρία κριτήρια αξιολόγησης που καθορίζονται στο άρθρο 25 παράγραφος 1 αντικαθίστανται από το επίπεδο κινδύνου της δράσης, την ποιότητα και την αποδοτικότητα της υλοποίησης και την ανάγκη για ενωσιακή στήριξη.
7. Θα πραγματοποιούνται επενδύσεις από κοινού με συνεπενδύσεις άλλων ιδιωτών επενδυτών σε εταιρείες στις οποίες γίνονται επενδύσεις που δεν είναι τραπεζικά ελκυστικές. Ωστόσο, όταν δεν παρέχεται πλήρης στήριξη τέτοιου είδους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας ή όταν οι εταιρείες δεν βρίσκουν ιδιώτες συνεπενδυτές εντός της Ένωσης ή είναι τραπεζικά ελκυστικές μόνον εκτός της ΕΕ, μπορεί να παρέχεται στήριξη στις εν λόγω επενδύσεις σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, προκειμένου να προστατεύονται τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης.
8. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 212 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι όροι σχετικά με την οικονομική βιωσιμότητα δεν εφαρμόζονται στις επενδυτικές δράσεις του μέσου Accelerator του ΕΣΚ.

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 212 παράγραφος 3 πρώτο, δεύτερο και τέταρτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τα έσοδα, οι επιστροφές και οι ανακτήσεις από δράσεις μετοχικού κεφαλαίου του Ταμείου του ΕΣΚ χρηματοδοτούμενες βάσει του παρόντος κανονισμού και των προηγούμενων κανονισμών χρησιμοποιούνται για την παροχή ενωσιακής στήριξης σε δράσεις μετοχικού κεφαλαίου του Ταμείου του ΕΣΚ. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχείο στ) και σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι εν λόγω πόροι αποτελούν εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό στο παρόν πρόγραμμα.

9. Οι δράσεις μεικτής χρηματοδότησης αναστέλλονται, τροποποιούνται ή, εάν είναι δεόντως αιτιολογημένο, διακόπτονται εάν δεν επιτευχθούν μετρήσιμα ορόσημα ή εάν ο δικαιούχος αρνηθεί την επενδυτική στήριξη χωρίς τη δέουσα αιτιολόγηση.
10. Το Ταμείο του ΕΣΚ μπορεί κατ' εξαίρεση να χορηγεί επενδύσεις συνέχειας μόνο σε μία από τις ακόλουθες δύο περιπτώσεις:
- α) εάν απαιτείται για την προστασία των στρατηγικών πόρων, των συμφερόντων, της αυτονομίας ή της ασφάλειας της Ένωσης· ή
 - β) εάν οι επόμενοι γύροι χρηματοδότησης δεν θα συνεχιστούν ή θα συνεχιστούν με πολύ λιγότερο ευνοϊκούς όρους χωρίς να πραγματοποιηθούν επενδύσεις συνέχειας του ΕΣΚ.

11. Το πρόγραμμα εργασιών του ΕΣΚ μπορεί να καθορίζει πρόσθετους περιορισμούς όσον αφορά τη χορήγηση στήριξης συνέχειας, ιδίως όσον αφορά το μέγεθος αυτής της στήριξης. Η επιτροπή του προγράμματος ενημερώνεται δεόντως και εγκαίρως σχετικά με την εν λόγω στήριξη συνέχειας.

Άρθρο 35

Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 καταργείται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2028.

Άρθρο 36

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των σχετικών δράσεων, μέχρι τη λήξη τους, στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695, οποίος εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις εν λόγω δράσεις μέχρι τη λήξη τους.
2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο του προγράμματος μπορεί επίσης να καλύψει δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που είναι αναγκαίες για την εξασφάλιση της μετάβασης στο πρόγραμμα από τα μέτρα που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του προηγούμενου προγράμματος βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695.

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2028.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος
